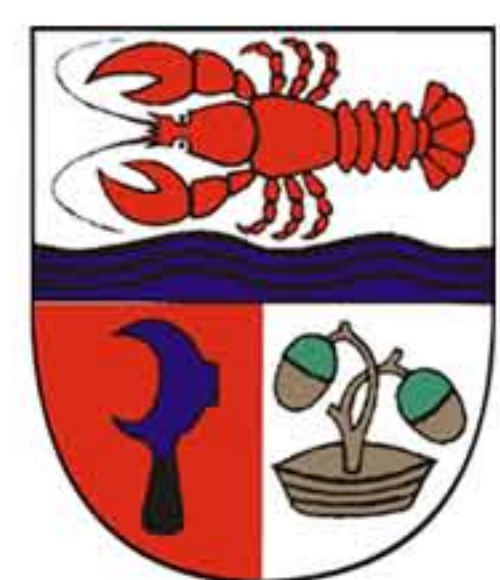

PO STOPÁCH ŘÍMSKÝCH LEGIÍ V KRAJI POD PÁLAVOU

SELEXCEPF

Vydala obec Pasohlávky

Spolufinancováno
Jihomoravským krajem

Partneři projektu:

Thermal Pasohlávky a.s.
SPOLÉČNOST PRO ROZVOJ REKREAČNÍ A LÁŽEŇSKÉ ZÓNY

PASOHLÁVKY 2010

PO STOPÁCH ŘÍMSKÝCH LEGIÍ V KRAJI POD PÁLAVOU

NÁMĚT: BALÁZS KOMORÓCZY

AUTOŘI: BALÁZS KOMORÓCZY, MIROSLAV LUKÁŠ ML., PAVLA RŮŽIČKOVÁ, JAN ŠTERC, MAREK VLACH

AUTOŘI PUBLIKACE DĚKUJÍ ZA POMOC PŘI TVORBĚ SONI KLANICOVÉ, IVO ŠTERCOVI, VÍTU BERANOVÍ A MICHALU VÁGNEROVÍ.

TATO PUBLIKACE VYCHÁZÍ Z VÝSLEDKŮ DLOUHOLETÉHO ARCHEOLOGICKÉHO BĚDÁNÍ O ŘÍMSKÉM VOJENSKÉM ZÁSAHU NA ÚZEMÍ MORAVY, JEHOŽ NOSITELEM JE ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR BRNO, V. V. I. JSOU V NÍ TAKÉ VYUŽITY VÝSLEDKY GRANTOVÉHO PROJEKTU GA ČR Č. 404/09/1054.

ZDROJE VYOBRAZENÍ:

PŘI PŘÍPRAVĚ PUBLIKACE BYLY POUŽITY TISKOVINY, FOTOGRAFIE, KRESBY A DIGITÁLNÍ REKONSTRUKCE Z ARCHÍVU A KNIHOVNY ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU AV ČR BRNO, V. V. I. (NENÍ-LI UVEDENO JINAK).

I. P. STEPHENSON, ROMAN INFANTRY EQUIPMENT. GLOUCESTERSHIRE 2001 – NA STR. 4, 10

L. WAMSER, DIE RÖMER ZWISCHEN ALPEN UND NORDMEER. MAINZ AM RHEIN 2000 – NA STR. 5, 8

D. GABLER, TERRA SIGILLATA, A RÓMAIAK LUXUSKERÁMIÁJA. BUDAPEST 2006 – NA STR. 8

B. PFERDEHIRT, DIE ENTSTEHUNG EINER GEMEINSAMEN KULTUR IN DEN NORDPROVINZEN DES RÖMISCHEN REICHES VON BRITANNIEN BIS ZUM SCHWARZEN MEER. MAINZ AM RHEIN 2007 – NA STR. 7, 8

J. FITZ, GORSIUM-HERCULIA. SZÉKESFEHÉRVÁR 2003 – NA STR. 8

P. ZSIDI, AQUINCUM POLGÁRVÁROSA. BUDAPEST 2002 – NA STR. 8

R. EMBLETON, F. GRAHAM, HADRIAN ´S WALL IN THE DAYS OF THE ROMANS. STAFFORDSHIRE 2003 – NA STR. 10, 19

E. A. H. PETERSEN, A. V. DOMASZEWSKI, G. CALDERINI, DIE MARCUS-SÄULE AUF DER PIAZZA COLONNA, MÜNCHEN 1896 – NA STR. 13, 19

J. PEŠKA, J. TEJRAL, DAS GERMANISME KÖNIGSGRAB VON MUŠOV IN MÄHREN. MAINZ 2002 – NA STR. 31, 32

R. KVĚT, THERMAL PASOHLÁVKY, ARCHEOLOGICKÝ PARK ŘÍMSKÝ VRCH. ARCHITEKTONICKÁ STUDIE. BRNO 2010 – NA STR. 37

VŠECHNA PRÁVA VYHRAZENA. BEZ PŘEDCHOZÍHO PÍSEMNÉHO SOUHLASU AUTORŮ A ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR BRNO, V. V. I. JE ZAKÁZÁNA JAKÁKOLI DALŠÍ PUBLIKACE, PŘETIŠTĚNÍ NEBO JINÁ FORMA REPRODUKCE CELÉ PUBLIKACE NEBO JEJÍCH JEDNOTLIVÝCH ČÁSTÍ.

©ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR BRNO, V. V. I. 2010

VYDALA OBEC PASOHLÁVKY 2010

SLUNCEM PROZÁŘENÁ KRAJINA, TVOŘENÁ MÍRNÝMI KOPCI A ŘÍČNÍMI ÚDOLÍMI OBKLOPENÝMI DIVOKOU VEGETACÍ LUŽNÍHO LESA, KTERÉ VĚVODÍ MONUMENTÁLNÍ PANORAMA ZÁŘIVĚ BÍLÝCH VÁPENCOVÝCH SKAL, BYLA JIŽ OD DOBY KAMENNÉ PŘÍVĚTIVÝM DOMOVEM RŮZNÝCH LIDSKÝCH KOMUNIT. JEJICH POČETNÉ ARCHEOLOGICKÉ STOPY PŘEDSTAVUJÍ KULTURNÍ DĚDICTVÍ, KTERÉ JE OJEDINĚLÝM BOHATSTVÍM JIHOMORAVSKÉHO KRAJE A ČINÍ TENTO REGION JEDNÍM Z NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH V CELÉ EVROPĚ.

PESTROST, VYSPĚLOST A HISTORICKÝ VÝZNAM ZDEJŠÍCH DŘÍVĚJŠÍCH KULTUR SVĚDČÍ O TOM, ŽE TATO ÚRODNÁ OBLAST ODJAKŽIVA INSPIROVALA LIDSKÁ SPOLEČENSTVÍ K USKUTEČNĚNÍ SVÝCH SNŮ. JEDEN TAKOVÝ SEN – PŘIPOJENÍ ÚZEMÍ K ŘÍMSKÉ ŘÍŠI – SE V 2. STOLETÍ N. L. ZŘEJMĚ POKUSIL, BYŤ NAKONEC NEÚSPĚŠNĚ, REALIZOVAT I CÍSAŘ MARCUS AURELIUS. NELZE VYLOUČIT, ŽE SE DOKONCE NA NAŠEM ÚZEMÍ OBJEVIL V ČELE SVÝCH VOJSK, V KAŽDÉM PŘÍPADĚ JEHO ARMÁDA KRÁTKODOBĚ OVLÁDLA VĚTŠÍ ČÁST DNEŠNÍ MORAVY. PŘEDEVŠÍM V OKOLÍ PÁLAVY A PODĚL ŘEKY DYJE SE NACHÁZELY TISÍCE VOJÁKŮ SLAVNÝCH ŘÍMSKÝCH LEGIÍ, KTERÉ NA NÁVRŠÍ HRADISKO NA ÚZEMÍ DNEŠNÍCH PASOHLÁVEK VYBUDOVALY SVÉ ÚSTŘEDNÍ LEŽENÍ. NA NÁSLEDUJÍCÍCH STRÁNKÁCH SE POKUSÍME POMOCÍ ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZŮ VYKRESLIT JEDNU Z MOŽNÝCH VERZÍ TĚTO HISTORICKÉ UDÁLOSTI. PŘÍBĚHEM NÁS BUDE DOPROVÁZET GAIUS BRUTTIUS NARRATOR, SMYŠLENÁ POSTAVA INSPIROVANÁ HISTORICKÝMI REÁLIEMI DOBY.

JMENUJI SE GAIUS BRUTTIUS NARRATOR,

POCHÁZÍM Z POETOVIA, MĚSTA NA JIHU
PROVINCIE HORNÍ PANNONIE. TAM, NA
ÚPATÍ ALPSKÝCH ŠTÍTŮ, KDE JANTAROVÁ
CESTA PŘEKRAČUJE MOU MILOVANOU ŘEKU
DRAVUS, POZNAL JSEM V DĚTSTVÍ SVÉHO
PŘÍTELE MARCA VALERIA MAXIMIANA. TO
DÍKY NĚMU STAL JSEM SE VOJÁKEM
BOŽSKÉHO CÍSAŘE MARCA AURELIA. NAŠE
ŽIVOTNÍ CESTY SE BĚHEM MNOHA LET
VÁLEČNÝCH ÚTRAP NESČETNĚKRÁT KŘÍŽILY,
AŽ KONEČNĚ NÁS OSUD SPOLEČNĚ ZAVÁL
SEM. DO KLIDU AFRICKÝCH OÁZ A KRAJE
LAHODNÉHO VÍNA, DO MĚSTA DIANA
VETERANORUM. CELÝ ŽIVOT BYL JSEM
SLUŽEBNÍKEM BOHA MARTA, MUŽEM
DISCIPLINOVANÝM A BOŽSKÉMU CÍSAŘI
ODDANÝM. JAK RÁD BYCH OBČAS SETŘÁSL SVÉ
PROKLATÉ STÁŘÍ A ZNOVU POCÍTIL
MLADICKOV SVĚŽEST, JAK RÁD BYCH SE OPĚT
S VOJSKEM VYDAL DO KRAJŮ NEZNÁMÝCH A
BOJOVAL ZA SLÁVVU NAŠEHO IMPÉRIA.... CO
VŠAK DĚLAT, KDYŽ MÍSTO SILNÝCH PAŽÍ JEN
ČETNÉ ŠRÁMY Z VÁLEK ZŮSTALY MI? NYNÍ
MOHU JEN V ČÍŠE DOBRÉHO VÍNA
VZPOMÍNAT. A ŽE JE NA CO! NUŽE, NAPLŇTE
SVÉ ČÍŠE I VY, BUDU VÁM CHVÍLI VYPRÁVĚT
O TOM, KTERAK JSME TÁHLI DO DALEKÝCH A
DIVOKÝCH KONČIN V HLOUBI GERMÁNIE.

BRONZOVÁ DESTIČKA, OBJEVENÁ NÁHODNĚ ROKU 1976 NA VÝCHODNÍM SVAHU HRADISKA
U MUŠOVA, PŮVODNĚ ZPEVŇOVALA ŠUPINOVÝ PANCÍŘ ŘÍMSKÉHO JEZDCE V PRSNÍ ČÁSTI. JEJÍ
RELIÉFNÍ VÝZDOBA VE TŘECH POLÍCH JE DOPLNĚNA RYTÝMI A PUNCOVANÝMI ORNAMENTY.

VZLÉTAJÍCÍ OREL V HORNÍM POLI A BÝK VE SPODNÍ ČÁSTI JSOU SYMBOLY ŘÍMSKÝCH
LEGIÍ. VE STŘEDNÍM POLI SE NACHÁZÍ POSTAVA JEDNOHO Z DIOSKÚRŮ (SYNŮ
BOHA DIA), OCHRÁNCE A PATRONA ŘÍMSKÝCH JEZDCŮ. POD NÍ NA LIŠTĚ
JE VYRYT NÁPIS LEG X – LEGIE DESÁTÁ. NAD HŘBETEM BÝKA JE

MÉNĚ PEČLIVĚ VYPUNCOVÁN NÁPIS BRVTI. PODLE
NEJPRAVDĚPODOBŇEJŠÍHO VÝKLADU NÁPISY PROZRAZUJÍ,
ŽE NOSITELEM PANCÍŘE BYL JEZDEC, JEHOŽ JMÉNO LZE
SNAD REKONSTRUOVAT JAKO BRUTTIUS. TENTO TYP
PANCÍŘE BYL MEZI ŘÍMSKÝMI VOJÁKY, OPERUJÍCÍMI V DOBĚ
MARKOMANSKÝCH VÁLEK V KRAJI POD PÁLAVOU, HOJNĚ
ROZŠÍŘEN, COŽ DOKLÁDAJÍ ČETNÉ DALŠÍ NÁLEZY
FRAGMENTŮ TĚCHTO DESTIČEK A ŠUPINOVÝCH PANCÍŘŮ.

BRONZOVÁ NÁPRSNÍ SPÍNACÍ DESTIČKA
ZE ŠUPINOVÉHO PANCÍŘE (HRADISKO)

FRAGMENT BRONZOVÉ NÁPRSNÍ
DESTIČKY Z HRADISKA

FRAGMENT BRONZOVÉ NÁPRSNÍ SPÍNACÍ DESTIČKY
ZE ŠUPINOVÉHO PANCÍŘE (PASOHLÁVKY)

BRONZOVÁ SPÍNADLA NÁPRSNÍCH
DESTIČEK Z HRADISKA

FRAGMENT BRONZOVÉHO POSTŘÍBŘENÉHO
ŠUPINOVÉHO PANCÍŘE Z HRADISKA

KRESEBNÁ REKONSTRUKCE
ŠUPINOVÉHO PANCÍŘE
S NÁPRSNÍMI DESTIČKAMI

„TY VŠAK, ŘÍMANE, HLEĎ, BYS MOCÍ NÁRODŮM VLÁDL,

TO BUDE UMĚNÍ TVÉ, DÁT POKOJ
SVĚTU A PRÁVO, LASKAV K PODDA-
NÝM BÝT, VŠAK ODBOJNÉ ROZDRITIT
VÁLKOU“. TATO SLOVA JIŽ PŘED
DVĚMA STY LETY NAPSAL NÁŠ VELKÝ
BÁSNÍK VERGILIUS. A MY, LID ŘÍMSKÝ,
JEHO VÝZVU UŽ PO GENERACE VE
SMĚLÉ ČINY PROMĚŇUJEM. ŘÍŠE NAŠE
SE DO VŠECH SVĚTOVÝCH STRAN
ROZPÍNÁ. ŠIRÝ SVĚT JSME SI
DOKONALÝM OVLÁDÁNÍM ZBRÁNÍ A
PŘÍSNOU VOJENSKOU KÁZNÍ
PODROBILI. PUSTÉ KRAJE OBYDLILI,
CIVILIZACÍ A ŘÁDEM NAPLNILI.

BRONZOVÁ HLAVA CÍSAŘE MARCA
AURELIA NALEZENÁ V LUSSONIU
V DOLNÍ PANNONII

KELTSKÉHO, SARMATSKÉHO NEBO DÁCKÉHO PŮVODU. NACHÁZELY
SE V ROZTRÍŠTĚNÉM A ZNAČNĚ NESTABILNÍM KMENOVÉM
USPOŘÁDÁNÍ, VYTVÁŘELY ODLIŠNÉ KULTURNÍ HODNOTY,
VYZNÁVALY JINÉ KULTY A JEJICH HOSPODÁŘSTVÍ BYLO MNOHEM
MÉNĚ ROZVINUTÉ.

DĚLICÍ ČAROU MEZI TĚMITO SVĚTY BYLA VE STŘEDNÍ EVROPĚ LINIE
ŘEKY DUNAJE. ARCHEOLOGOVÉ PŘEDPOKLÁDAJÍ, ŽE SE NA ÚZEMÍ
MORAVY NACHÁZELA JIŽNÍ VĚTEV KMENE MARKOMANŮ Z KMENO-
VÉHO SVAZU SVĚBŮ, KTERÁ SE SEM POSTUPNĚ PŘESUNULA
V PRŮBĚHU 1. STOLETÍ N. L. Z ČESKÉ KOTLINY A OSÍDLILA PŘITOM
I GEOGRAFICKY A KULTURNĚ SOUVISEJÍCÍ OBLASTI DOLNÍHO
RAKOUSKA SEVERNĚ OD DUNAJE A ÚZEMÍ DNEŠNÍHO SLOVENSKA
ZÁPADNĚ OD MALÝCH KARPAT (VÝCHODNĚ OD NICH SE NACHÁZELA
SÍDLA PŘÍBUZNÉHO KMENE KVÁDŮ). TOTO ÚZEMÍ PŘÍMO
SOUSEDILO PODÉL HRANIC NA DUNAJI S PŘÍHRANIČNÍMI
PROVINCIEMI IMPÉRIA, NORICEM A HORNÍ PANNONIÍ.

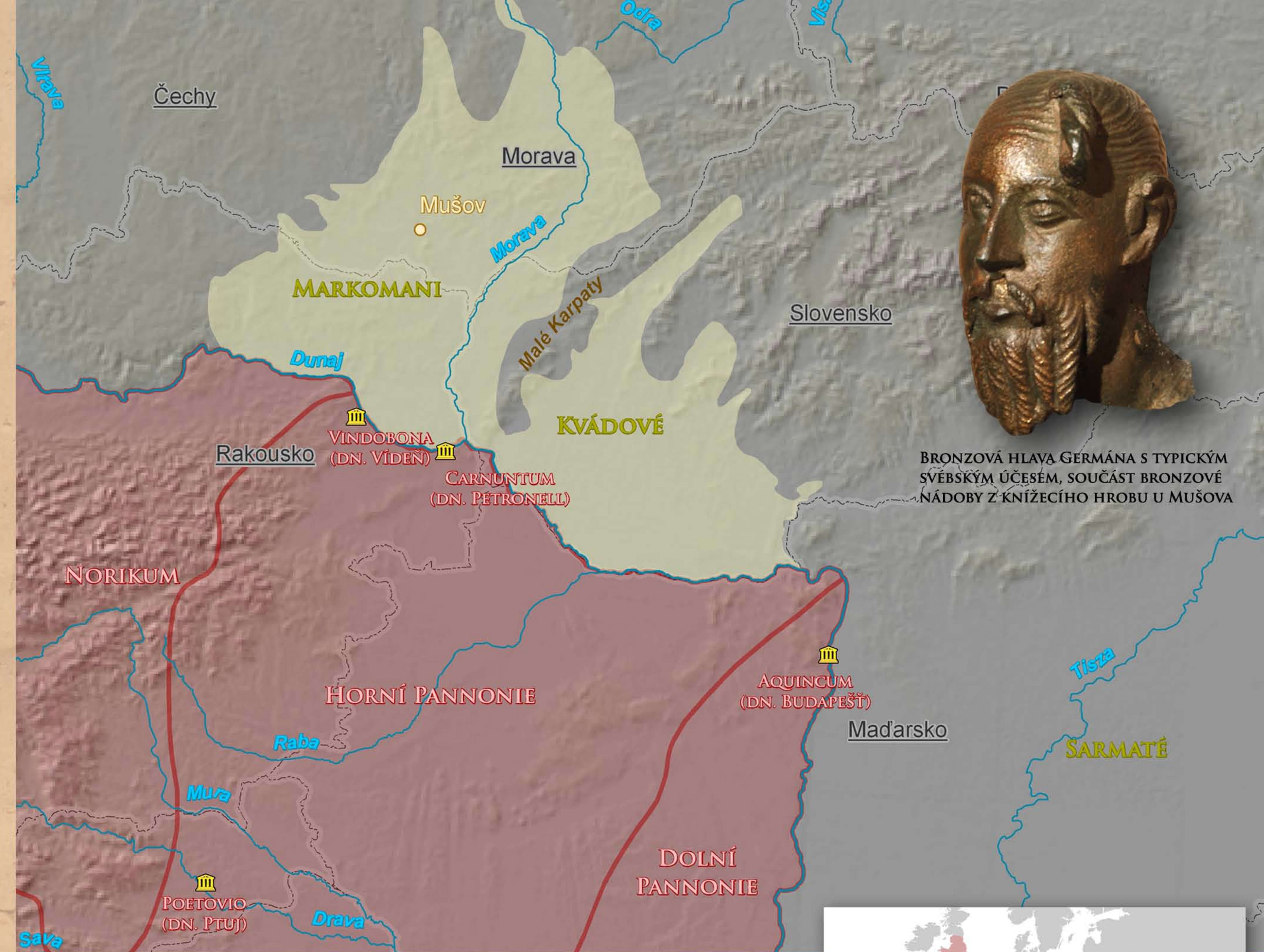

CÍSAŘ AUGUSTUS VYOBRAZENÝ
NA STŘÍBRNÉ MINCI

CÍSAŘ CLAUDIUS VYOBRAZENÝ
NA ZLATÉ MINCI

VE DRUHÉM STOLETÍ NAŠEHO
LETOPOČTU DOSÁHLO ŘÍMSKÉ
IMPÉRIUM SVÉHO NEJVĚTŠÍHO
ÚZEMNÍHO ROZSAHU. JEHO
HRANICE ROZDĚLOVALY EVROP-
SKÝ KONTINENT NA DVA
KULTURNĚ, EKONOMICKY A
POLITICKY ROZDÍLNÉ SVĚTY. NA
JEDNÉ STRANĚ TO BYLA VYSPĚLÁ
CIVILIZACE S BOHATÝMI PROVIN-
CIEMI, MĚSTSKÝMI SAMO-
SPRÁVAMI, KVALITNÍMI SILNICEMI
A ROZVINUTOU EKONOMIKOU.
NA STRANĚ DRUHÉ POČETNĚ
BARBARSKÉ POPULACE PŘEVÁŽNĚ
GERMÁNSKÉHO, ALE TAKÉ

ŘÍMSKÉ PROVINCE A GERMÁNSKÁ SÍDELNÍ ÚZEMÍ V 2. POLOVINĚ 2. STOLETÍ N. L.

CELÁ TZV. DOBA ŘÍMSKÁ (ZHRUBA PRVNÍ ČTYŘI STOLETÍ NAŠEHO
LETOPOČTU) SE VYZNAČOVALA PESTROU ŠKÁLOU KONTAKTŮ MEZI
GERMÁNSKÝMI KMENY A ŘÍMSKOU ŘÍŠÍ VE STŘEDNÍ EVROPĚ. A
NUTNO ŘÍCI, ŽE PO VĚTŠINU TĚTO ĚRY SE JEDNALO O VZTAHY
SOUSEDSKÉ, OBCHODNÍ A DIPLOMATICKÉ. HRANICE ŘÍŠE NEBYLY
NEPRŮCHODNÉ, GERMÁNI NAVŠTĚVOVALI PROVINCIALNÍ TRHY
A ŘÍMŠTÍ OBCHODNÍCI PRONIKALI PO ZNÁMÝCH CESTÁCH NA
BARBARSKÉ ÚZEMÍ. JEN NĚKDY BYLA TATO KLIDNÁ LÉTA PŘERUŠENA
VĚTŠÍMI VÁLČNÝMI STŘETÝ, KTERÉ OVŠEM ČASTO ZNAMENALY
ZÁSADNÍ PŘEDĚL VE VZÁJEMNÝCH VZTAZÍCH.

CELKOVÝ ROZSAH ŘÍMSKÉ ŘÍŠE V 2. POL. 2. STOLETÍ N. L.

BRONZOVÁ HLAVA GERMÁNA S TYPICKÝM
SVĚBSKÝM ŮČEŠEM, SOUČÁST BRONZOVÉ
NÁDOBY Z KNÍŽECÍHO HROBU U MUŠOVA

BRONZOVÁ SOŠKA ORLA Z VOJENSKÉ STANDARTY

MÁ RODNÁ PROVINCE PANNONIA

BUDIŽ MI DŮKAZEM. I MILOVANÉ
POETOVIO BYLO JEŠTĚ PŘED STO LETY
OBYČEJNÁ OSADA V BRODU PŘES
ŘEKU. ZAOSTALÁ A NEVZHLEDNÁ, TO
VŠAK ZMĚNILO SE, KDYŽ MÍ
PRAPŘEDCI SEM SPOLEČNĚ SE
SLAVNÝMI LEGIEMI BOŽSKÉHO CÍSAŘE
AUGUSTA ODNĚKUD ZE SLUNNÉ
ITÁLIE PŘIŠLI. ONI PRODÁVALI, SNAD
VÍNO ČI OLIVY, A VOJÁCI KUPOVALI.
SPOLEČNĚ ŘEKU MOSTEM PŘEKLENULI,
TU PRAŠNOU CESTU VYDLÁŽDILI A
NAŠE DNES TAK KRÁSNÉ A POHODLNÉ
MĚSTO ZBUDOVALI.

BRATŘI

ŘÍMANÉ DO OBLASTI SEVERNĚ A VÝCHODNĚ OD ALP PRONIKLI
KOLEM PŘELOMU LETOPOČTU. NOVĚ ZÍSKANÁ ÚZEMÍ S PŘEVÁŽNĚ
KELTSKÝM PŮVODNÍM OBYVATELSTVEM ZPOČÁTKU STÁLA POD
VOJENSKOU KONTROLOU, POSTUPNĚ PAK ZÍSKALA PRÁVNÍ STATUT
TZV. PROVINCIÍ. VE STŘEDNÍ EVROPĚ SEHRÁL V TOMTO PROCESU
NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ROLI CÍSAŘ CLAUDIUS (41-54 N. L.). USTAVIL
PROVINCII NORICUM, ZHRUBA NA ÚZEMÍ DNEŠNÍHO RAKOUSKA, A
PANNONII V ZÁPADNÍ ČÁSTI MAĎARSKA. JEJICH OBYVATELÉ SE PAK
NA ČTYŘI STOLETÍ STALI BEZPROSTŘEDNÍMI SOUSEDY GERMÁNŮ NA
NAŠEM ÚZEMÍ A ZPROSTŘEDKOVALI VĚTŠINU VZÁJEMNÝCH
KONTAKTŮ.

AQUINCUM (DNEŠNÍ BUDAPEŠŤ, MAĎARSKO), PŘÍKLAD PROVINCIÁLNÍ PŘÍHRANIČNÍ
SÍDELNÍ KRAJINY, STAV KOLEM ROKU 212 N. L. U HLAVNÍ SILNICE PODĚL DUNAJE BYL
ZŘÍZEN TÁBOR LEGIE, KOLEM NĚHOŽ POSTUPNĚ VYROSTLO MĚSTO (DOLE). NAHOŘE
SAMOSTATNÉ CIVILNÍ MĚSTO S HUSTOU ZÁSTAVBOU A HRADBAMI

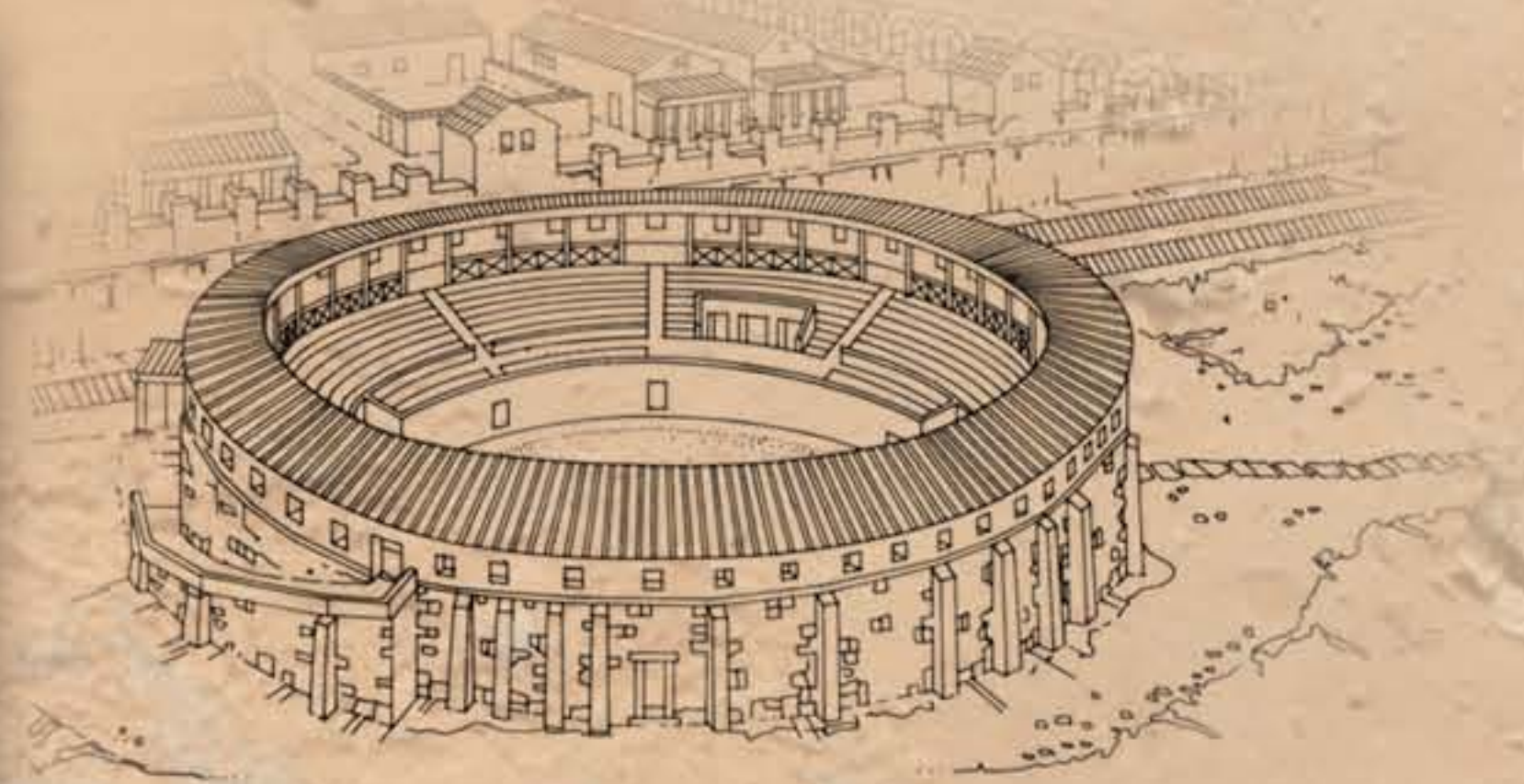

AQUINCUM, LETECKÉ FOTO A REKONSTRUKCE AMFITEÁTRU
(ARÉNY PRO GLADIÁTORSKÉ HRY)

DO NOVĚ VYTVOŘENÝCH PROVINCIÍ PŘÍCHÁZELI
KROMĚ VOJÁKŮ Z NEJRŮZNĚJŠÍCH ČÁSTÍ ŘÍŠE TAKÉ
MOVITÍ ŘÍMŠTÍ OBČANÉ, OBCHODNÍCI A
PODNIKATELÉ, PŘEVÁŽNĚ Z ITÁLIE. PŘINÁŠELI
S SEBOU SVĚ STŘEDOMOŘSKÉ TRADICE, ZÍSKÁVALI ZDE
PŮDU, ZAKLÁDALI VELKOSTATKY A PODÍLELI SE
NA VÝSTAVBĚ MĚST. V JEDNOTLIVÝCH
PROVINCIÍCH BYLA ZA ÚČASTI STÁTU
A VOJSKA VYBUDOVÁNA ROZSÁHLÁ
SÍŤ CEST, PO KTERÝCH PROBÍHAL
INTENZIVNÍ LOKÁLNÍ I DÁLKOVÝ
OBCHOD, JEHOŽ BEZPEČNOST
STŘEŽILY ARMÁDNÍ A POLICEJNÍ
SBORY. DO PROVINCIÍ SE ŠÍŘILY
RŮZNÉ DRUHY ZBOŽÍ (NAPŘ.
HISPÁNSKÉ OLIVY, STŘEDOMOŘSKÉ
ÚSTŘICE, ITALSKÉ VÍNO, GALLSKÉ
KERAMICKÉ NÁDOBY) A DOCHÁZELO

AQUINCUM, ČÁSTEČNĚ REKONSTRUOVANÝ
VODOVOD CIVILNÍHO MĚSTA

UKÁZKY KERAMIKY TERRA SIGILLATA, KTERÁ SE DO PROVINCIÍ
DOVÁŽELA Z ITÁLIE A GALLIE

K ROZSÁHLÉ MIGRACI OBYVATELSTVA. OBJEVILA SE
ZDE SKUTEČNÁ MĚSTA, VZÁJEMNĚ SI VELMI PODOBNÁ,
V NICHŽ SE NACHÁZELA CENTRÁLNÍ NÁMĚSTÍ,
INSTITUTE A BUDOVY SOUDNÍHO, KULTOVNÍHO
NEBO TRŽNÍHO CHARAKTERU, DIVADLA, AMFITEÁTRY
A VEŘEJNÉ LÁZNĚ. ZÁSOBOVÁNÍ ČERSTVOU VODOU

ZAJIŠŤOVALY VODOVODY A VE
VĚTŠÍCH MĚSTECH BYLY BĚŽNĚ
K DISPOZICI KANALIZACE A VEŘEJNÉ
ZÁCHODY. VELKÁ ČÁST OBYVATEL
ZAČALA TAKÉ PÍSEMNĚ POUŽÍVAT
LATINU. POSTUPNĚ SE TAK V TĚSNÉM
SOUSEDSTVÍ NAŠEHO ÚZEMÍ
VYTVOŘILA „GLOBALIZOVANÁ“
ŘÍMSKO-PROVINCIÁLNÍ KULTURA,
KTERÁ ÚČINNĚ PROPOJOVALA
UNIVERZÁLNÍ ANTICKÉ VZORY A
MÍSTNÍ PŘEDŘÍMSKÉ TRADICE.

TRANSPORT VÍNA V SUDECH NA ŘECE MOSEL

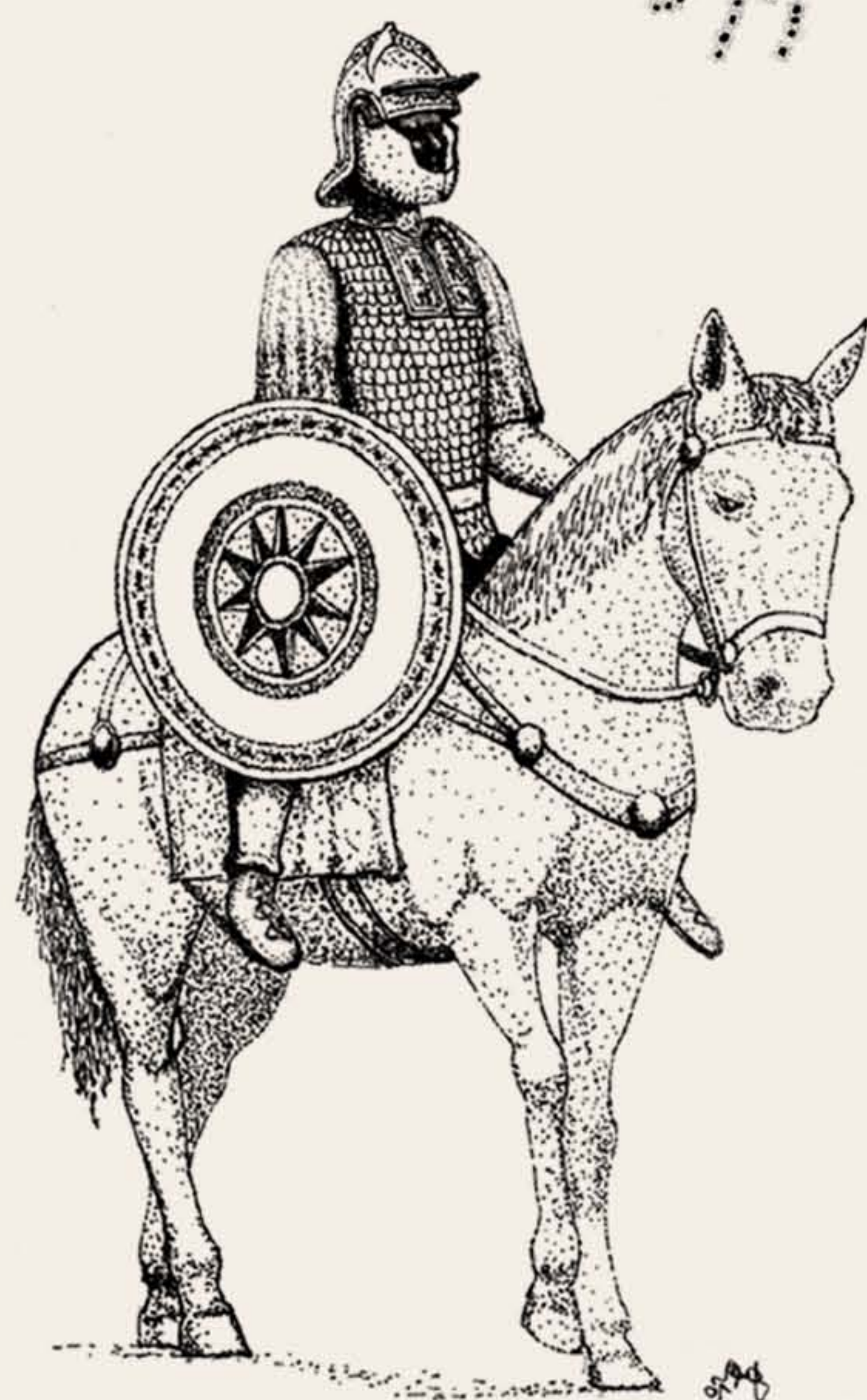
PORTRÉT MANŽELSKÉHO PÁRU Z NÁHROBKU
(WELS, RAKOUSKO). ŽENA JE VYOBRAZENA
V DOMORODÉM KELTSKÉM KROJI, MUŽOVA
TÓGA PROZRAKUJE, ŽE BYL ŘÍMSKÝM
OBČANEM

◀ GORSIUM (DNEŠNÍ TÁC, MAĎARSKO), NÁHROBEK
DOMORODÉ ŽENY KELTSKÉHO PŮVODU. FLAVIA
USAIU SE DOŽILA 80 LET A ŘÍMSKÝM ZVYKLOSTEM
SE PRÍZPŮSOBILA JEN ČÁSTEČNĚ, O ČEMŽ SVĚDČÍ
KELTSKÉ ŠPERKY I POKRÝVKA HLAVY

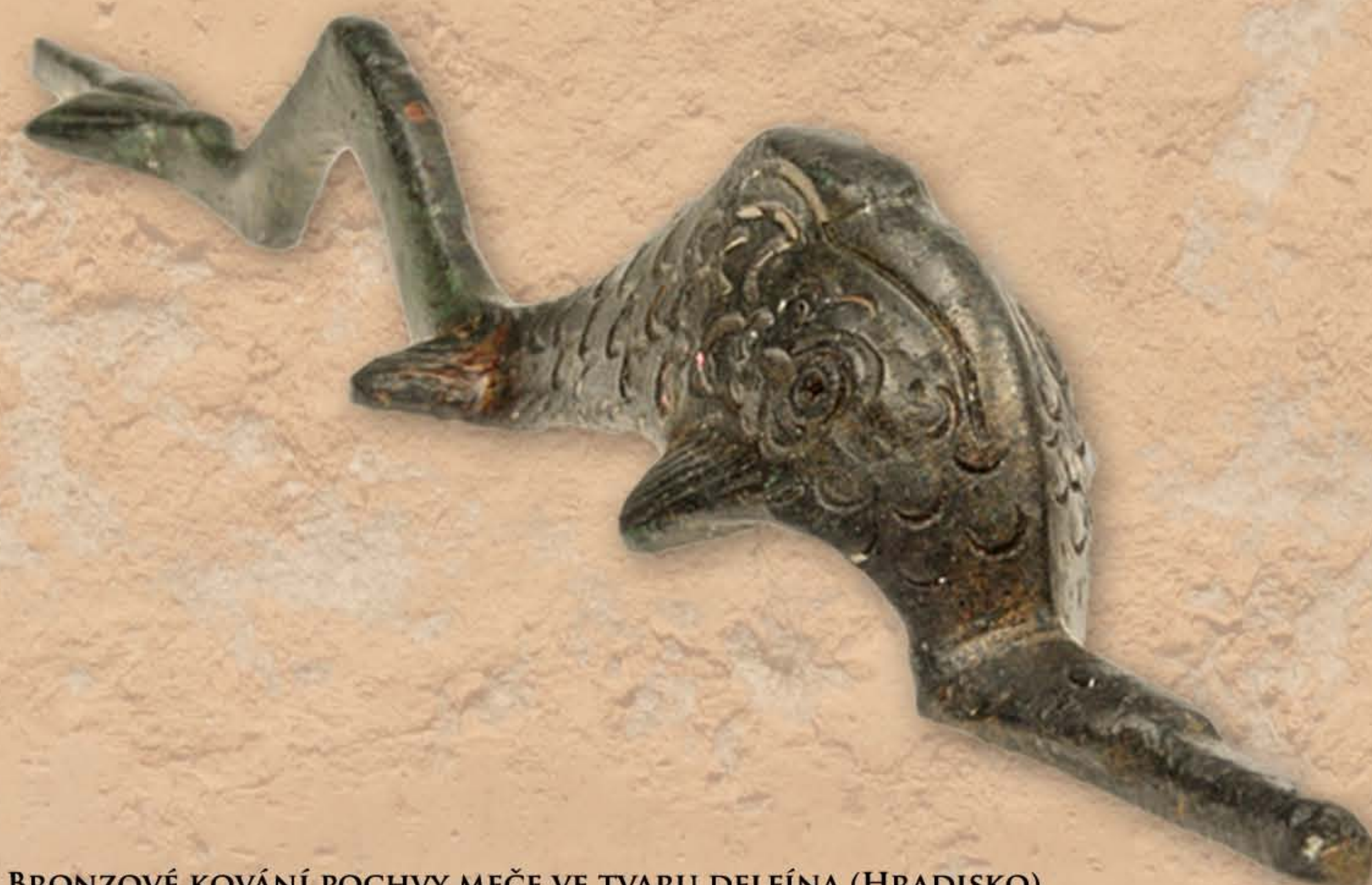
POD ORLY ŘÍMSKÝCH LEGIÍ

PŘES 20 LET SLOUŽIL JSEM. JAKO MLADÝ MUŽ PROŠEL JSEM ŘÁDNÝM VÝCVIKEM A BOHYNĚ FORTUNA UMOŽNILA MI STÁT SE VELITELEM JEZDCŮ NAŠÍ SLAVNÉ DESÁTÉ LEGIE. PO CELOV DOBV SVÉ VĚRNÉ A ODDANÉ SLUŽBY MĚL JSEM NA PAMĚTI SLOVA MILOVANÉHO CÍSAŘE MARCA AVRELIA: „KAŽDOV CHVÍLI DBEJ VSILOVNĚ TOHO, ABYS KONAL SVŮJ ÚKOL JAKO ŘÍMAN A JAKO MUŽ SE SVĚDOMITOU A NESTROJENOU OPRAVDOVOSTÍ...“

REPLIKA PŘILBY ZHOTOVENÁ NA ZÁKLADĚ
ORIGINÁLNÍCH NÁLEZŮ Z HRADISKA

POHRANIČNÍ PROVINCE ŘÍŠE, VE STŘEDNÍM PODUNAJÍ PŘEDEVŠÍM PANNONIE, HRÁLY Z HLEDISKA OBRANY STÁTU VELMI VÝZNAMNOU ROLI. BYLY V NICH TRVALE UMÍSTĚNY POČETNÉ KONTINGENTY LEGIÍ A POMOCNÝCH SBORŮ. SLAVNÉ ŘÍMSKÉ LEGIE BYLY ELITNÍ BOJOVÉ JEDNOTKY, SLOŽENÉ Z ŘÍMSKÝCH OBČANŮ. CELKOVÝ POČET VOJÁKŮ V LEGII SE POHYBOVAL MEZI 5000 A 6000. VELITELEM BYL LEGÁT ZE SENÁTORSKÉHO STAVU, JMENOVANÝ CÍSAŘEM. ON I ŠTÁBNÍ DŮSTOJNÍCI – TRIBUNOVÉ – PLNILI V PROVINCIÍCH TAKÉ DŮLEŽITÉ CIVILNÍ, SPRÁVNÍ, POLITICKÉ A DIPLOMATICKÉ ÚKOLY. LEGIONÁŘI VSTUPOVALI DO SLUŽBY NA 20 LET. NESMĚLI SE ŽENIT, AVŠAK TENTO PŘEDPIS ČASTO OBCHÁZELI A PROTO BYL NA KONCI 2. STOLETÍ N. L. ZRUŠEN. MENŠÍ POMOCNÉ SBORY (NAPŘ. JEDNOTKY JÍZDY, LEHKÉ PĚCHOTY, LUČIŠTNÍKŮ A PRAKOVNÍKŮ) BYLY SLOŽENY VĚTŠINOU Z OBYVATEL PROVINCIÍ BEZ ŘÍMSKÉHO OBČANSTVÍ.

BRONZOVÉ KOVÁNÍ POCHVY MEČE VE TVARU DELFÍNA (HRADISKO)

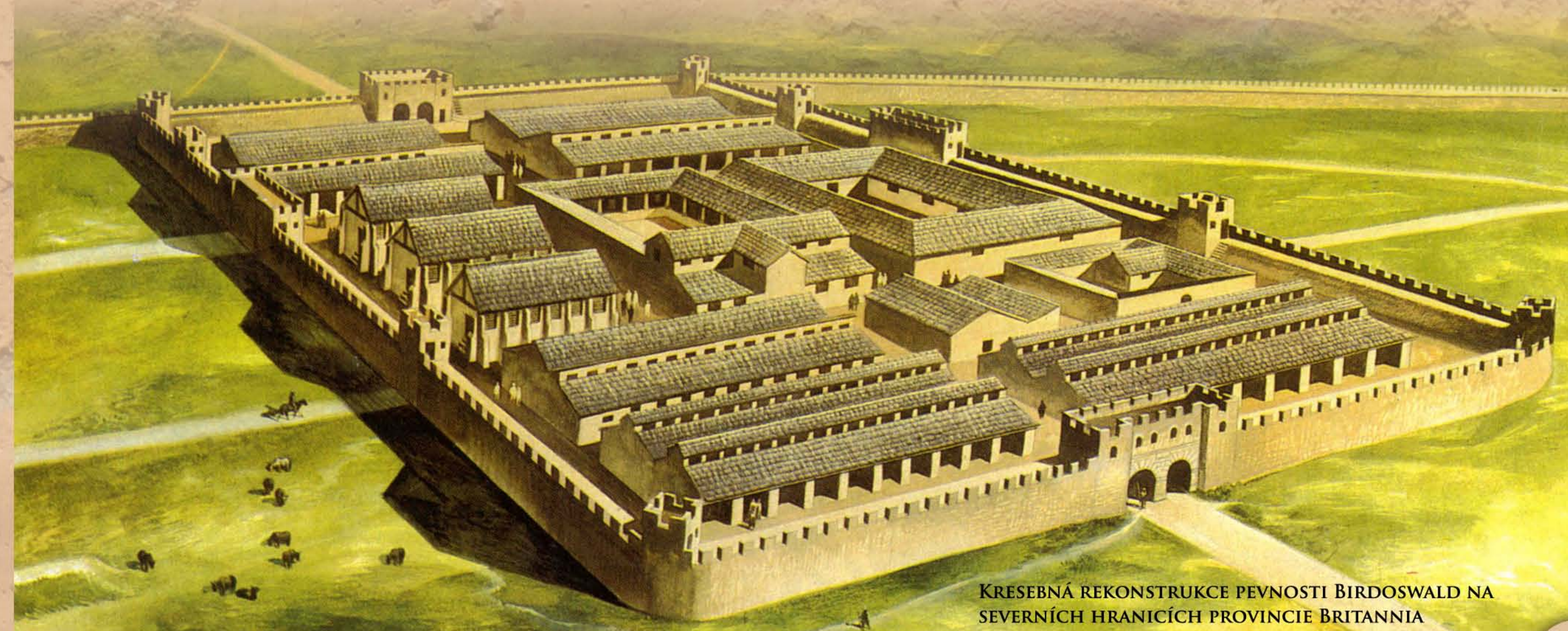
OD POLOVINY 1. STOLETÍ N. L. VĚNOVALA ŘÍMSKÁ ŘÍŠE OBRANĚ HRANIC MIMOŘÁDNOU PÉČÍ. Z 28 LEGIÍ BYLO KOLEM ROKU 100 PODÉL HRANIC UMÍSTĚNO 25. POSTUPNĚ ZDE VZNIKL UCELENÝ SYSTÉM TÁBORŮ RŮZNÉHO DRUHU, KTERÝ TVOŘIL OPEVNĚNOU HRANICI ŘÍŠE – TZV. LIMES. ZPOČÁTKU MĚL PŘEDEVŠÍM DEMONSTRATIVNÍ VÝZNAM, POSTUPEM ČASU SE VŠAK TÁBORY ZAČALY MĚNIT VE SKUTEČNĚ PEVNOSTI. BYLY BUDOVÁNY PODLE JEDNOTNÉHO VZORU, MĚLY ZPRAVIDLA ČTVERCOVÝ NEBO OBDÉLNÍKOVÝ PŮDORYS SE ZAOBLENÝMI ROHY. JEJICH PLOCHU PROTÍNALY DVĚ HLAVNÍ ULICE, KTERÉ ÚSTILY VE ČTYŘECH BRANÁCH. OPEVNĚNÍ SESTÁVALO Z PŘÍKOPU A VALU, POZDĚJI Z KAMENNÝCH HRADEB. KROMĚ DOMU PRO VELITELE, HLAVNÍHO STANU, DOMŮ PRO ŠTÁBNÍ DŮSTOJNÍKY A UBIKACÍ PRO MUŽSTVO, V TÁBORECH NECHYBĚLO ANI OSTATNÍ VYBAVENÍ JAKO SVATYNĚ, SHROMAŽDIŠTĚ ČI NÁMĚSTÍ, DÍLNY, SKLADIŠTĚ, STÁJE, SÝPKY, NEMOCNICE, LÁZNĚ APOD.

DROBNÁ BRONZOVÁ PLASTIKA VE TVARU
GRYFA Z HRADISKA

REKONSTRUKCE LEGIONÁŘE ZE 3. STOLETÍ N. L.

KRESEBNÁ REKONSTRUKCE PEVNOSTI BIRDOSWALD NA
SEVERNÍCH HRANICÍCH PROVINCE BRITANNIA

NAŠI GERMÁNŠTÍ SOUSEDÉ, MARKOMANÉ,

TEN SVĚBYTNÝ NÁROD BARBARSKÝ!
MY STAVĚLI MĚSTA, PALÁCE,
DIVADLA, ONI JEN NEVZHLEDNÉ
CHATRČE Z HRUBÉ OTESANÝCH
DŘEV. MEZI NIMI UROSTLÍ MUŽI,
JEJICHŽ MYSL ZKVAŠENÝ ODVAR
Z JEČMENE ZTEMŇOVAL, DIVOŽSKÉ
BOJOVÉ TANCE PROVÁDĚLI.
LAHODNÉ VÍNO, JEŽ DUCHA
POZVEDÁVÁ, ZDE NEZNALI. JEJICH
BOHOVÉ OVŠEM NEBYLI SKOUPÍ A
DOPŘÁLI JIM ÚRODNÝCH LÁNŮ
A NEKONEČNÝCH STÁD SKOTU. JIM
TO VŠAK NESTAČILO ...

GERMÁNSKÁ KERAMIKA ZE SÍDLIŠTĚ V PASOHLÁVKÁCH

ÚZEMÍ MARKOMANŮ SEVERNĚ OD DUNAJSKÝCH HRANIC SE
OD PROVINCIÍ VÝRAZNĚ LIŠILO. PODLE HUSTOTY SÍDLIŠŤ A
BOHATSTVÍ HROBOVÝCH NÁLEZŮ LZE PŘEDPOKLÁDAT, ŽE
MOCENSKÁ CENTRA KMENE SE NACHÁZELA PŘEDEVŠÍM
V OBLASTI DYJSKO-SVRATECKÉHO A DOLNOMORAVSKÉHO
ÚVALU. SÍDLIŠTĚ PŘEDSTAVUJÍ NA NAŠEM ÚZEMÍ
NEJPOČETNĚJŠÍ TYP ARCHEOLOGICKÝCH PAMÁTEK DOBY
ŘÍMSKÉ (CELKOVĚ JE ZNÁMO PŘES 300 OSAD). BYLA
ZAKLÁDÁNA NA TERASÁCH A MÍRNÝCH VYVÝŠENINÁCH
V TĚSNÉ BLÍZKOSTI VODNÍCH TOKŮ A TVOŘILO JE SESKUPENÍ
NĚKOLIKA MÁLO OBYDLÍ A OBJEKTŮ VÝROBNÍ POVAHY.

ODKRYTÉ ZÁKLADY A REKONSTRUKCE
DŘEVĚNÝCH STAVEB V OSADĚ V PASOHLÁVKÁCH

K NEJLÉPE POZNANÝM OSADÁM U NÁS PATŘÍ NAPŘ. SÍDLIŠTĚ V PASOHLÁVKÁCH, KŘEPICÍCH NEBO MUŠOVĚ
- NA PÍSKÁCH. TYPICKÝM STAVENÍM NA SÍDLIŠTÍCH BYLY JEDNODUCHÉ JEDNOPROSTOROVÉ POLOZEMNICE
OBDÉLNÍKOVITÉHO PŮDORYSU S OBYTNOU PLOCHOU KOLEM 14-15 M². JEJICH KONSTRUKCI TVOŘILO VE
VĚTŠINĚ PŘÍPADŮ ŠEST DŘEVĚNÝCH KŮLŮ, ROZMÍSTĚNÝCH TAK, ŽE DVĚ PROTILEHLÉ DVOJICE SE NACHÁZELY
V DELŠÍCH STĚNÁCH A DVA KŮLY, KTERÉ NESLY KROV, UPROSTŘED KRATŠÍCH STRAN. MEZI DVOJICÍ KŮLŮ K
JIHU OBRÁCENÉ DELŠÍ STĚNY SE NACHÁZEL VCHODOVÝ VÝKLENK. STĚNY TĚCHTO CHÝŠÍ TVOŘILA
PROUTĚNÁ ARMATURA, KTERÁ BYLA OMAZÁNA HLÍNOU. KROMĚ POLOZEMNIC SE NA SÍDLIŠTÍCH OBJEVUJÍ
JEDNODUCHÉ JÁMY SLOUŽÍCÍ KE SKLADOVÁNÍ ZÁSOB OBILÍ, K TĚŽBĚ HLÍNY NEBO JAKO ODPADNÍ JÁMY.
MĚNĚ ČASTÉ JSOU NADZEMNÍ STAVBY DŘEVĚNÉ KONSTRUKCE, KTERÉ SNAD SLOUŽILY JAKO SÝPKY.

GERMÁNSKÁ BRONZOVÁ SPONA (PASOHLÁVKY)

POČETNÉ NÁLEZY ZE SÍDLIŠŤ DOKLÁDAJÍ HNED NĚKOLIK
DRUHŮ ŘEMESLNÉ ČINNOSTI. INVENCI GERMÁNSKÝCH
HRNČÍŘŮ ILUSTRUJE PESTRÁ A BOHATÁ TVAROVÁ A
VÝZDOBNÁ ŠKÁLA KERAMICKÝCH NÁDOB. DŮLEŽITÝM
OBOREM BYLO ZPRACOVÁVÁNÍ KOVŮ, O ČEM NEJLÉPE SVĚDČÍ
NĚKOLIK ŽELEZÁŘSKÝCH PECÍ A SLÉVAČSKÁ DÍLNA, OBJEVENÉ
V POSLEDNÍCH LETECH NA SÍDLIŠTI V PASOHLÁVKÁCH.
GERMÁNI DOBY ŘÍMSKÉ NA NAŠEM ÚZEMÍ SE ALE PŘEVÁŽNĚ
VĚNOVALI ZEMĚDĚLSTVÍ A CHOVU ZVÍŘAT. MEZI ZVÍŘECÍMI
KOSTMI, NALEZENÝMI NA SÍDLIŠTÍCH, ROZEZNÁVÁME NAPŘ.
SKOT, PRASE, OVCE, KOZY A KONĚ.

GERMÁNSKÉ ŽELEZNÉ ŠTÍTOVÉ PUKLICE
(PASOHLÁVKY)

A PAK NASTAL TEN DEN,

KDY POHÁNĚNI HNĚVEM NAD
ŘÁDĚNÍM DIVOŠSKÝCH MARKO-
MANŮ, VYRAZILI JSME Z ROZKAZU
CÍSAŘE DO JEJICH ZEMĚ, ABYCHOM
ZDE MRÁVY BARBARSKÉ ZBRANÍ
USMĚRNILI. BYL TO ÚKOL NESNADNÝ
A ROZHODNĚ NE BEZPEČNÝ. JÁ SE
OVŠEM NIKDY NEZDRÁHAL
PODSTOUPIT SMRT PRO NAŠEHO
CÍSAŘE, NAŠE BOHY A ORLA
NAŠÍ LEGIE. A ŘEKNU VÁM, BYLA
TO VÁLKA TAKOVÁ, JAKOV DO TÉ
DOBY NIKDO NEPAMATOVAL.

BARVY

DO POLOVINY 2. STOLETÍ N. L. PANOVALY NA DUNAJI MEZI
GERMÁNY A ŘÍMSKOU ŘÍŠÍ PŘEVÁŽNĚ MÍROVÉ VZTAHY.
V SEVERNÍCH OBLASTECH EVROPY VŠAK DOCHÁZELO K VÝZNAMNÝM
POLITICKÝM ZMĚNÁM A PŘESUNŮM GERMÁNSKÝCH KMENŮ, KTERÉ
VYÚSTILY ZA VLÁDY CÍSAŘE MARCA AURELIA V ROZSÁHLÝ STŘET –
TZV. MARKOMANSKÉ VÁLKY (166-180 N. L.).

ŽELEZNÉ HROTY ŠÍPŮ (HRADIŠKO)

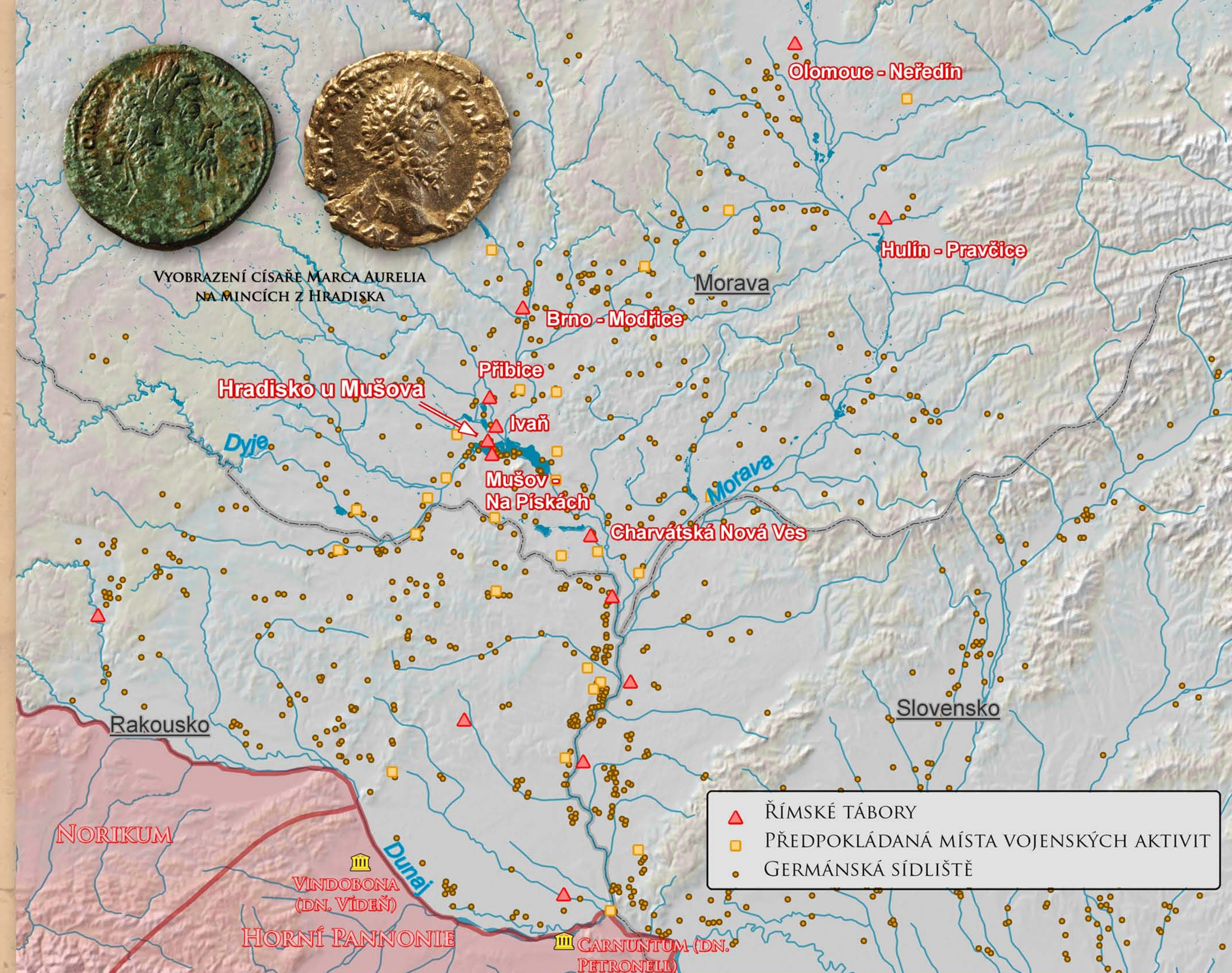
POČÁTEK MARKOMANSKÝCH VÁLEK PROBÍHAL VE ZNAMENÍ ŘÍMSKÉ
DEFENZÍVY PROTI PUSTOŠIVÝM BARBARSKÝM VPÁDŮM, KTERÉ SE
V LETECH 166-171 DOTKLY PRAKTICKY VŠECH PODUNAJSKÝCH
PROVINCÍÍ. GERMÁNŠTÍ ÚTOČNÍCI DOKONCE PRONIKLI AŽ DO
SEVERNÍ ITÁLIE. SOUČASNĚ ZASÁHLA CÍSAŘSKÉ VOJSKO MOROVÁ
EPIDEMIE, PŘIVLEČENÁ VOJÁKY Z VÝCHODNÍ ČÁSTI
IMPÉRIA. KRITICKOU SITUACI SE ŘÍMANŮM PODAŘILO
ZVRÁTIT TEPRVE V ROCE 171, KDY BYLI BARBARŠTÍ
BOJOVNÍCI VYTLAČENI ZA DUNAJ. CÍSAŘ SI NÁSLEDNĚ
ZŘÍDIL HLAVNÍ STAN V TÁBOŘE CARNUNTUM NA
DUNAJI, ODKUD ZAHÁJIL V ROCE 172 VÁLEČNÉ
OPERACE NA GERMÁNSKÉM ÚZEMÍ. V LETECH 172-175
SE ODEHRÁLA PRVNÍ OFENZIVNÍ FÁZE
MARKOMANSKÝCH VÁLEK. PRVOTNÍ NÁPOR BYL
VEDEN PROTI MARKOMANŮM, DALŠÍ TĚŽKÉ BOJE
S KVÁDY A SARMATY SE PROTÁHLY AŽ DO LÉTA 175.
V DUBNU TÉHOŽ ROKU VYPUKLO POVSTÁNÍ V SÝRII,
COŽ PŘIMĚLO CÍSAŘE K RYCHLÉMU PŘESUNU VOJSK,
PŘERUŠENÍ OPERACÍ VE STŘEDNÍM PODUNAJÍ A
K UZAVŘENÍ MÍROVÝCH DOHOD S BARBARSKÝMI
KMENY.

DRUHÁ ETAPA MARKOMANSKÝCH VÁLEK PROPUKLA
V ROCE 177 A VĚTŠINA BOJŮ SE ZNOVU ODEHRÁLA NA
GERMÁNSKÉM ÚZEMÍ SEVERNĚ OD DUNAJE. KVŮLI
ZÁVAŽNOSTI SITUACE NA BOJIŠTI BYLA OD POČÁTKU
ROKU 178 ZNOVU NEZBYTNÁ OSOBNÍ PŘÍTOMNOST
CÍSAŘE MARCA AURELIA A JEHO SYNA COMMODA.
V TOMTO ROCE ŘÍMSKÁ ARMÁDA ZAHÁJILA
MOHUTNOU PLOŠNOU OFENZÍVU NA PŮDĚ
MARKOMANŮ A KVÁDŮ. PODLE SLOV ANTICKÉHO
DĚJEPISCE CASSIA DIONA SE ZDE V ZIMĚ 179/180
NACHÁZELO OKUPAČNÍ VOJSKO O SÍLE 40 TISÍC MUŽŮ.

STÍNÁNÍ HLAV GERMÁNSKÝCH ZAJATCŮ ŘÍMANY
(SLOUP MARCA AURELIA V ŘÍMĚ)

ŽELEZNÝ
HROT KOPÍ
Z HRADIŠKA

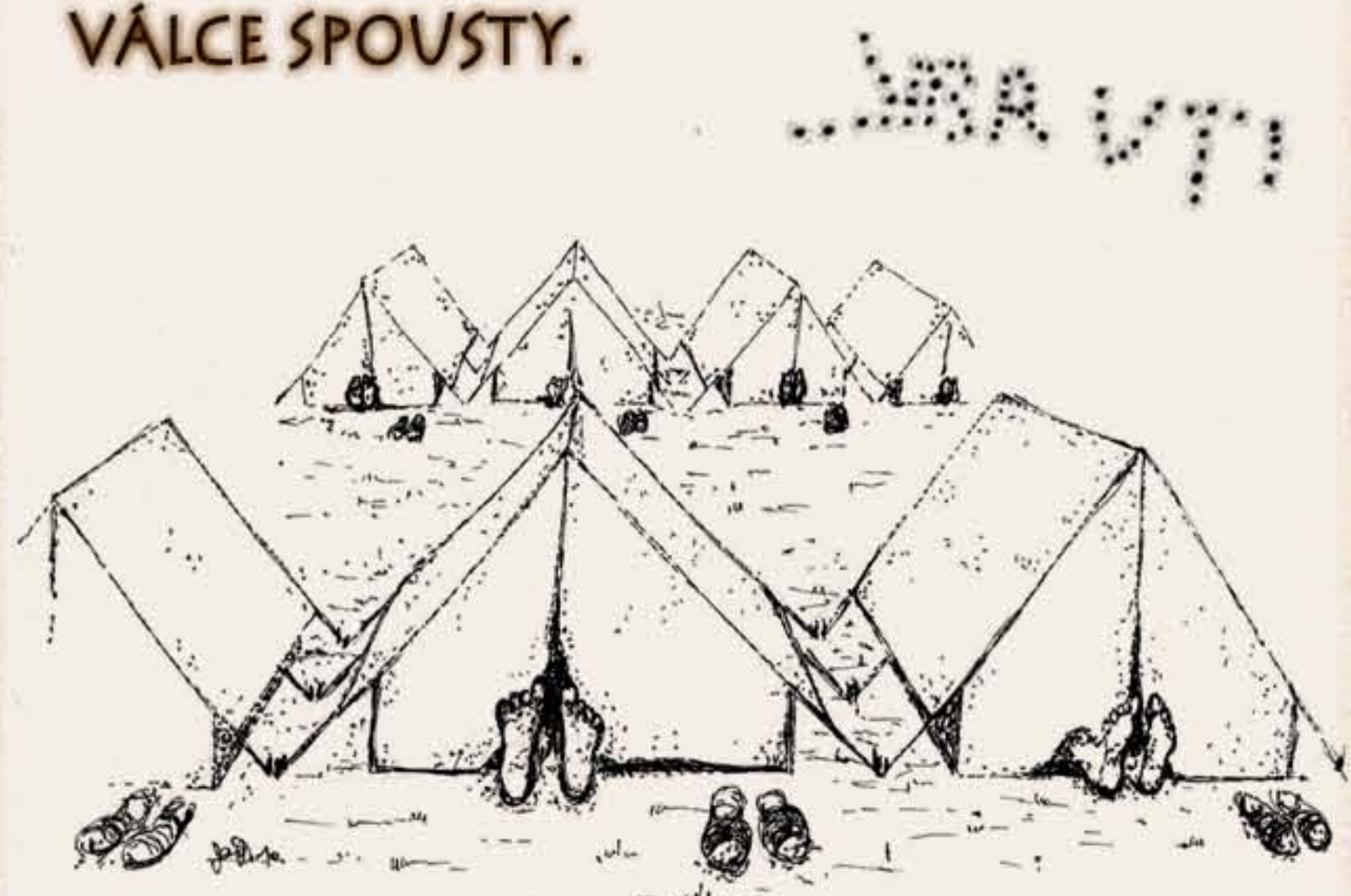
OBJEKTY ŘÍMSKÉ ARMÁDY NA ÚZEMÍ MARKOMANŮ

ŽIVOTOPIS MARCA AURELIA UVÁDÍ: „PO TŘI LÉTA
VEDL VÁLKU S MARKOMANY, HERMUNDURY,
SARMATY, JAKOŽ I S KVÁDY, A KDYBY ŽIL O JEDEN
ROK DĚLE, UČINIL BY Z NICH PROVINCE...“. TAKÉ
ARCHEOLOGICKÉ PRAMENY NAZNAČUJÍ, ŽE SE CÍSAŘ
PŘINEJMENŠÍM V ZÁVĚREČNÉ FÁZI VÁLEK CHYSTAL
ZŘÍDIT NA BARBARSKÉ PŮDĚ NOVOU PROVINCIÍ.
TA SE V PŘÍPADĚ MARKOMANSKÉHO ÚZEMÍ V DOLNÍM

RAKOUSKU A NA MORAVĚ MĚLA NAZÝVAT
MARCOMANNIA. 17. BŘEZNA 180 OVŠEM MARCUS
AURELIUS UMÍRÁ A JEHO NÁSTUPCE COMMODUS
JEŠTĚ V TÉMŽE ROCE USTOUPIL OD OFENZIVNÍ
POLITIKY SVĚHO OTCE, STÁHL VOJENSKÉ JEDNOTKY
Z BARBARSKÝCH OBLASTÍ A S VĚTŠINOU HLAVNÍCH
PROTIVNÍKŮ ŘÍMA UZAVŘEL MÍROVÉ DOHODY.

MŮJ STAN BYL MI DOMOVEM

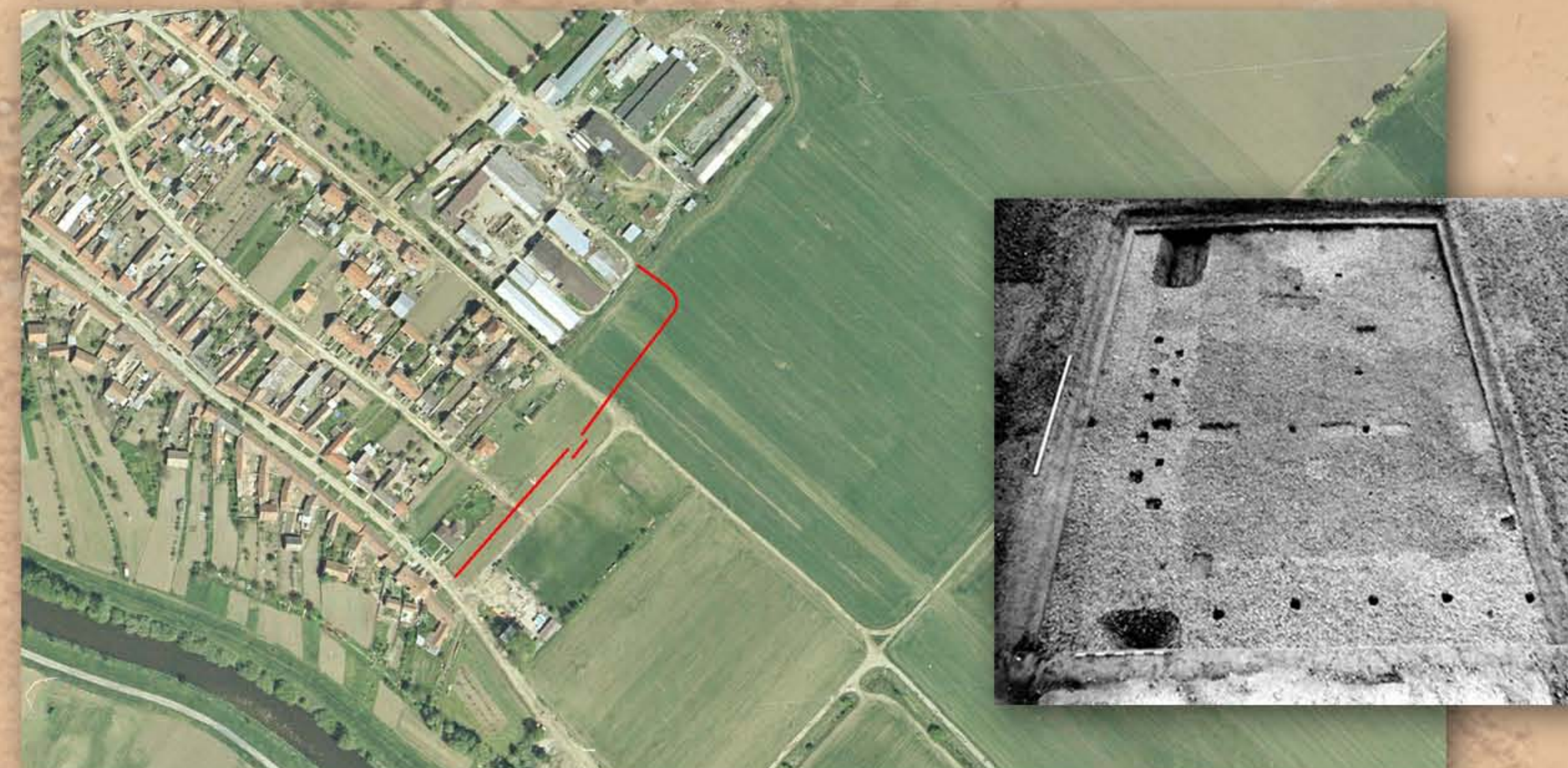
PO NESPOČET NOCÍ V TOM KRAJI GERMÁNSKÉM. DOMOVEM SKROMNÝM, VŠAK NAŠTĚSTÍ JEN PŘECHODNÝM. KAŽDÝ Z NÁS MUSEL SNAD DEN CO DEN DOKAZOVAT, ŽE PRÁCE NA BUDOVÁNÍ TÁBORA OVLÁDÁ DOSTATEČNĚ. SPRÁVNĚ ZBUDOVANÝ TÁBOR VŽDY MUSEL BÝT OBKLOPEN PŘÍKOPEM A VALEM, I KDYBYCHOM V NĚM JEN PŘENOCOVALI MĚLI. A ŽE JSME TAKOVÝCH TÁBORŮ VYSTAVĚLI V TÉ VÁLCE SPOUSTY.

BRÁNA

STANOVÝ KOLÍK
Z HRADISKA

MODŘICE. ŘEZ HROTITÝM PŘÍKOPEM TÁBORA

IVAŇ. DOSUD ZNÁMÁ JIHOVÝCHODNÍ STRANA TÁBORA S BRÁNOU. NA ČERNOBÍLÉ FOTOGRAFII JSOU ODKRYTÉ STOPY DŘEVĚNÉ KONSTRUKCE BRÁNY

OBJEVOVÁNÍ STOP ŘÍMSKÉHO VOJSKA NA MARKOMANSKÉM ÚZEMÍ JE ÚKOLEM A VÝZVOU PRO DNEŠNÍ ARCHEOLOGII. TEPRVE JEJICH SYSTEMATICKÉ ZMAPOVÁNÍ UMOŽNÍ POCHOPIT CELKOVÝ PLOŠNÝ ROZSAH A INTENZITU ŘÍMSKÉHO ZÁSAHU, A TAKÉ STRATEGII VELITELŮ CÍSAŘE MARCA AURELIA. V SOUČASNOSTI JE ZNÁMO NĚKOLIK DESÍTEK „POLNÍCH TÁBORŮ“, KTERÉ BYLY ZJIŠTĚNY NA ZÁKLADĚ BAREVNÝCH ODLIŠNOSTÍ V OBILÍ, ZŘETELNÝCH NA FOTOGRAFIÍCH POŘIZOVANÝCH Z LETADLA, NEBO V PRŮBĚHU TERÉNNÍCH VÝZKUMŮ. K DISPOZICI JSOU TĚŽ DALŠÍ INDICIE, KTERÉ MOHOU SVĚDČIT O ŘÍMSKÝCH VOJENSKÝCH AKTIVITÁCH (NAPŘ. ZATÍM NEOVĚŘENÉ ÚSEKY PŘÍKOPŮ, DROBNÉ NÁLEZY VOJENSKÉHO CHARAKTERU APOD.).

BRONZOVÉ VOJENSKÉ
KOVÁNÍ OPASKU
(PŘÍSNOTICE)

V „POLNÍCH TÁBORECH“ BYLY V ZÁVISLOSTI NA JEJICH ROZMĚRECH ROZMÍSTĚNY VĚTŠÍ ČI MENŠÍ VOJENSKÉ JEDNOTKY. OPEVNĚNY BYLY PŘÍKOPEM A HLINĚNÝM VALEM, NĚKDY SE OBJEVILY I STOPY PO DŘEVĚNÉ PALISÁDĚ A BRÁNĚ. ZDÁ SE, ŽE JEJICH VNITŘNÍ ZÁSTAVBA BYLA TVOŘENA POUZE STANY A PROVIZORNÍMI PŘÍSTŘEŠKY. ČETNÉ Z NICH DOSAHUJÍ PŘEKVAPIVĚ VELKÝCH ROZMĚRŮ, AŽ 50 HEKTARŮ. V TĚCH MOHLO BÝT UMÍSTĚNO VOJSKO O SÍLE PŘESAHUJÍCÍ POČET 10.000 MUŽŮ. JINÉ JSOU NAOPAK PLOCHOU VELMI MALÉ A SLOUŽILY PRO UBYTOVÁNÍ MENŠÍ TAKTICKÉ JEDNOTKY NEBO POMOCNÉHO SBORU O NĚKOLIKA STECH VOJÁČÍCH.

PŮDORYSY TÁBORŮ V PŘIBICÍCH, VYNESENÉ NA KOLMÉ FOTOGRAFII DNEŠNÍHO TERÉNU; V DOLNÍM ROHU PRO SROVNÁNÍ ROZMĚRŮ CHEOPSOVA PYRAMIDA Z EGYPTA (230 x 230 m)

VIZUALIZACE KRÁTKODOBÉHO TÁBORA

PRVNÍ „POLNÍ TÁBORY“ NA MORAVĚ BYLY OBJEVENY NA KATASTRU BÝVALÉHO MUŠOVA, 2,4 KM JIŽNĚ OD HRADISKA V TRATI NA PÍSKÁCH NA JIŽNÍM BŘEHU DYJE. NA PLOCHÉ TERASE SE NALEZLY POZŮSTATKY ČTYŘ TÁBORŮ – DVA VĚTŠÍ (38 HA A 22 HA) JSOU DOPROVÁZENY DVĚMA MENŠÍMI TÁBORY (OBA TĚMĚŘ 1,5 HA). PROZKOUMANÉ PŘÍKOPY TÁBORŮ BYLY ZHRUBA 3 M ŠIROKÉ A KOLEM 2 M HLUBOKÉ. ZDÁ SE, ŽE SOUČASNĚ EXISTOVAL VŽDY JEDEN VĚTŠÍ A JEDEN MENŠÍ TÁBOR. DOBŘE ZNÁMÉ JSOU DVA ROZSÁHLÉ TÁBORY (28 A 40 HA) DOPROVÁZENÉ JEDNÍM MENŠÍM (CA 1 HA) NA KATASTRU OBCE PŘIBICE, NA LEVÉM BŘEHU ŘEKY JIHLAVY. ČÁST DALŠÍHO TÁBORA, VČETNĚ PŮDORYSU BRÁNY DŘEVĚNÉ KONSTRUKCE, BYLA PROZKOUMÁNA NA JIŽNÍM OKRAJI OBCE IVAŇ.

TMAVĚ ZBARVENÉ OBLÍ V MÍSTĚ NÁROŽÍ A BRÁNY TÁBORA V PŘIBICÍCH NA LETECKÉM SNÍMKU

VYBRAT MÍSTO PRO TÁBOR,

TO NENÍ JAKO HRA V KOSTKY. OVŠEM NAŠI ZEMĚMĚŘIČI VELEZKUŠENÍ BYLI. HLAVNĚ DÍKY NIM JSME TÁBORY VŽDY ZAKLÁDALI NA MÍSTECH VE VŠEM VYHOVUJÍCÍCH VÁLEČNÉ STRATEGII NAŠEHO CÍSAŘE. SÁM BYCH SPÍŠE KRATŠÍ VZDÁLENOSTI MEZI NIMI UPŘEDNOSTNIL, OVŠEM JAKO JEZDEC JSEM V OTÁZKÁCH TĚCHTO SLOVY NEPLÝTVÁL, NEB BY HNĚV NAŠICH PĚŠÁKŮ MNE I S KONĚM SMETL.

NĚKTERÉ „POLNÍ TÁBORY“ BUDOVALA ŘÍMSKÁ ARMÁDA V MÍSTECH S NEJVĚTŠÍ KONCENTRACÍ GERMÁNSKÝCH SÍDLIŠŤ, JAKO JSOU NAPŘÍKLAD STŘEDNÍ TOK DYJE, JIŽNÍ ČÁST BRNĚNSKÉ KOTLINY NEBO DOLNÍ TOK MORAVY NA RAKOUSKO-SLOVENSKÉM POMEZÍ. KONTROLA OBYVATELSTVA, VŮČI OKUPAČNÍ ARMÁDĚ URČITĚ NE VŽDY PŘÁTELSKY NAKLONĚNÉHO, BYLA JEDNÍM Z ÚKOLŮ VOJENSKÝCH JEDNOTEK. NEMĚNĚ DŮLEŽITÝ BYL OVŠEM I DOZOR NAD HLAVNÍMI TRASAMI KOMUNIKACÍ, VČETNĚ BRODŮ A MÍST VHODNÝCH PRO KOTVENÍ, JEJICHŽ BEZPEČNĚ OVLÁDÁNÍ BYLO NEZBYTNÉ PRO RYCHLÉ PŘESUNY VOJÁKŮ A ZÁSOb V RÁMCI VÁLEČNÝCH OPERACÍ. TOK MORAVY A DYJE BYL ZŘEJMĚ ŘÍMANY VYUŽÍVÁN PRO ŘÍČNÍ TRANSPORT OBROVSKÉHO MNOŽSTVÍ POTŘEBNÝCH ZÁSOb PRO VOJÁKY A ZVÍŘATA.

ZEMĚMĚŘIČ VYMĚŘUJÍCÍ PŮDORYS
TÁBORA NÁSTROJEM NA MĚŘENÍ
PRÁVÝCH ÚHLŮ (TZV. GROMMA)

ŘÍMSKÉ VOJSKO VYPALUJE GERMÁNSKOU VESNICI
(SLOUP MARCA AURELIA V ŘÍMĚ)

MUŠOV - NA PÍSKÁCH. TMAVÁ PRAVOÚHLE ZALOMENÁ
LINIE JE PŘÍKOPEM NEJVĚTŠÍHO TÁBORA, ZELENÉ BODY
JSOU POLOZEMNICE VYKLIZENÉ GERMÁNSKÉ OSADY

MUŠOV - NA PÍSKÁCH. PŮDORYSY ČTYŘ POLNÍCH TÁBORŮ Z PTAČÍ PERSPEKTIVY

V NEJVĚTŠÍM POČTU SE VOJENSKÉ OBJEKTY OBJEVUJÍ V OKOLÍ PAVLOVSKÝCH VRCHŮ. TATO SKUTEČNOST PODTRHUJE CENTRÁLNÍ VÝZNAM OPEVNĚNÉ BÁZE NA HRADISKU U MUŠOVA A DOBRĚ DOKUMENTUJE, JAK SILNÁ BYLA VOJENSKÁ KONTROLA NAD ZDEJŠÍM MOCENSKÝM ÚSTŘEDÍM MARKOMANŮ. TÁBORY V PŘEDPOLÍ TZV. MORAVSKÉ BRÁNY NA HANĚ SE NACHÁZELY ZHRUBA NA HRANICI SÍDELNÍHO ÚZEMÍ GERMÁNŮ V DOBĚ MARKOMANSKÝCH VÁLEK. ZŘEJMĚ PŘEDSTAVOVALY VNĚJŠÍ OBRANNOU LINII, CHRÁNÍCÍ HLAVNÍ PŘÍSTUPOVOU TRASU DO OKUPOVANÉ OBLASTI ZE STRANY SEVEROVÝCHODNĚ SÍDLÍCÍCH BARBARSKÝCH KOMUNIT.

BRONZOVÉ KOVÁNÍ
OPASKU Z PLOCHY
TÁBORA MUŠOV -
NA PÍSKÁCH

NA ÚZEMÍ MARKOMANŮ BYLO OPAKOVANĚ ZJIŠTĚNO ZŘIZOVÁNÍ ŘÍMSKÝCH TÁBORŮ NA MÍSTĚ BARBARSKÝCH OSAD, KTERÉ TAK MUSELY BÝT PŘI PŘÍCHODU VOJSKA VYKLIZENY, ČI BYLY VYPÁLENY. NEJZNÁMĚJŠÍM PŘÍKLADEM JE ROZSÁHLÉ SÍDLIŠŤE V TRATI MUŠOV - NA PÍSKÁCH, KDE BYLY NA MÍSTĚ GERMÁNSKÝCH POLOZEMNIC V 70. -TÝCH LETECH 2. STOLETÍ POSTAVENY TÁBORY. TATO PRAXE - NIČENÍ ŽIVOTNÍCH PODMÍNEK, OSAD A POLÍ, A NUCENÉ PŘESÍDLOVÁNÍ MÍSTNÍHO OBYVATELSTVA - BYLA BĚŽNOU SOUČÁSTÍ ŘÍMSKÉ VOJENSKÉ TAKTIKY PŘI OFENZÍVĚ NA NEPŘÁTELSKÁ ÚZEMÍ. PO ODCHODU ŘÍMSKÉ ARMÁDY SE GERMÁNŠTÍ OSADNÍCI ZNOVU VRÁTILI A SÍDLIŠŤE V MUŠOVĚ - NA PÍSKÁCH BYLO POSTUPNĚ OBNOVENO.

BRONZOVÉ KOVÁNÍ OPASKU Z
PLOCHY TÁBORA CHARVÁTSKÁ
NOVÁ VES

TA PEVNOST POD BÍLÝMI SKALAMI

OVŠEM CHLOUBOV NAŠÍ SE STALA. POSTAVENA BYLA NA NENÁPADNÉM MENŠÍM KOPCI, Z NĚHOŽ DO ŠIRÝCH DÁLEK VIDĚT BYLO. JEHO OKOLÍ ZÁROVEŇ DOSTATEK DŘEVA, PÍCE A VODY SKÝTALO. NEŠLO TOTIŽ JEN O BEZPEČNOST VOJÁKŮ, ALE I O JEJICH DENNÍ CHLÉB, NEBOŤ JAK ZNÁMO: „HLAD JE KRVTĚJŠÍ NEŽ MEČ“. TO OPRAVDU NEBYLY JEN STANY A HRADBY. ZDE RODILO SE OPEVNĚNÉ MĚSTO.

BRATV!

PŘEDPOKLÁDANÝ CELKOVÝ ROZSAH A PŮDORYS OPEVNĚNÍ NA HRADISKU. VYZNAČENY JSOU DOSUD PROZKOUMANÉ PLOCHY NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH STAVEB

UBYTOVACÍ KOMPLEX

DÍLNY

OPEVNĚNÍ

BRÁNA

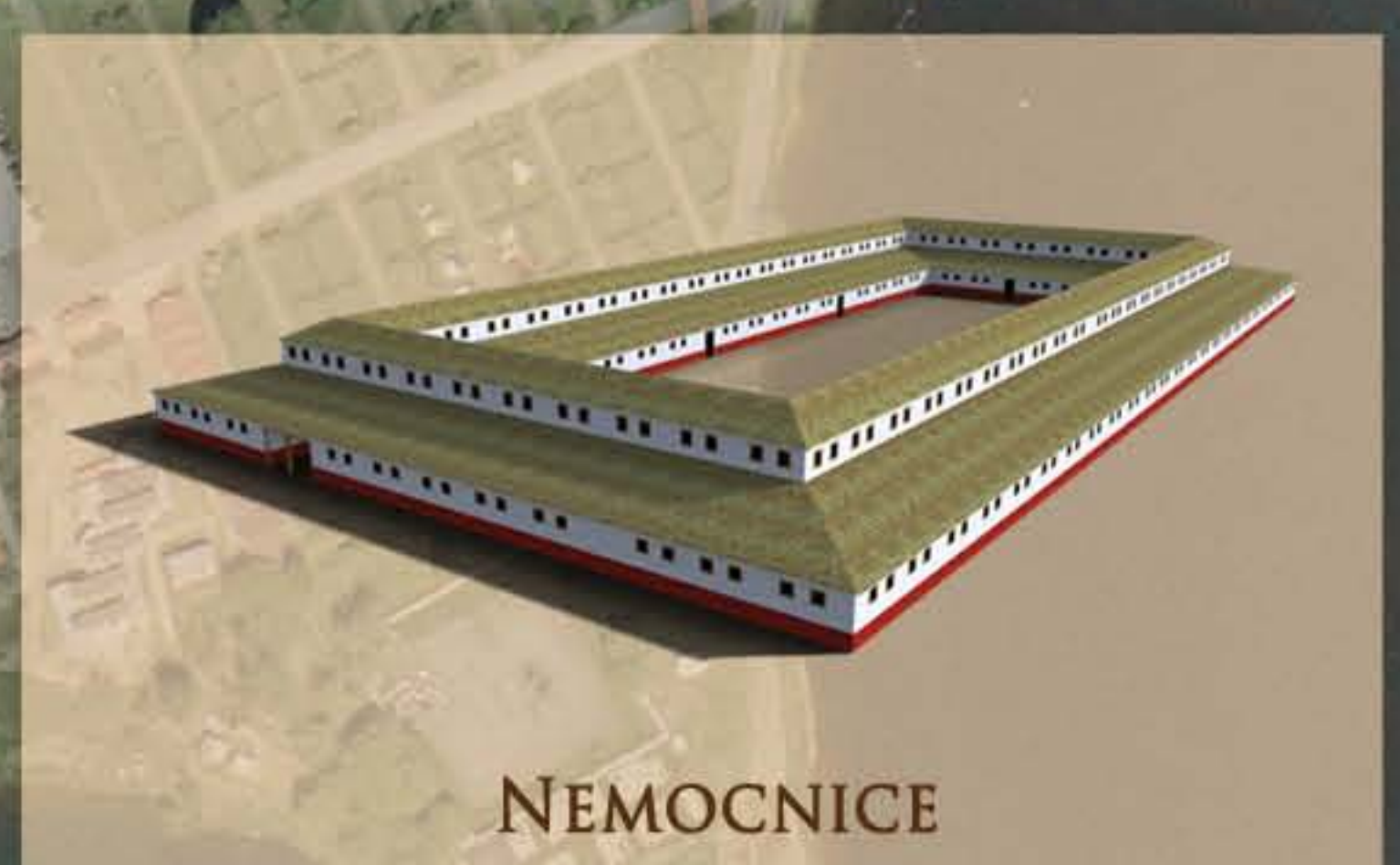
NEJVÝZNAMNĚJŠÍ A TAKÉ V CELOEVROPSKÉM KONTEXTU UNIKÁTNÍ LOKALITOU Z OBDOBÍ MARKOMANSKÝCH VÁLEK JE ŘÍMSKÁ OPEVNĚNÁ BÁZE NA HRADISKU U MUŠOVA. VYBUDOVALI JI V LETECH 172–180 N. L. VOJÁCI CÍSAŘE MARCA AURELIA HLUBOKO V NITRU NEPŘÁTELSKÉHO ÚZEMÍ, ZHRUBA 80 KM SEVERNĚ OD ANTICKÉ VINDOBONY (DNES VÍDEŇ). ZAUJÍMÁ PLOCHÝ VRCHOL, JIŽNÍ A VÝCHODNÍ SVAH MÍRNĚHO, NAD OKOLNÍ TERÉN ZHRUBA O 50 METRŮ VYVÝŠENÉHO NÁVRŠÍ NA LEVÉM BŘEHU ŘEKY DYJE. Z TĚTO STRATEGICKY VÝHODNĚ POLOHY BYLO MOŽNÉ KONTROLOVAT A OVLÁDAT JAK KŘÍŽOVATKY ŘÍČNÍCH A SUCHOZEMSKÝCH CEST PŘI SOUTOKU JIHLAVY SE SVRATKOU A SVRATKY S DYJÍ, TAK I MARKOMANY HUSTĚ OSÍDLENÉ PLOCHÉ TERASY PODÉL JMENOVANÝCH ŘEK.

PŘÍSTAV (?)

DŘEVĚNÁ OBYTNÁ BUDOVA

NEMOCNICE

FRAGMENT ČEPELE ŽELEZNÉHO MEČE (GLADIUS) Z HRADISKA

KOPÁNÍ PŘÍKOPŮ

ZA NEUSTÁLÉHO ŘEVU CENTURIONŮ SE ZDÁLO BÝT NEKONEČNÉ, ALE ŘEKNU VÁM, ŽE TAK PEČLIVĚ BUDOVALI HRADBY NA NEPŘÁTELSKÉM ÚZEMÍ JSEM ZA CELOV DOBU SVÉ SLUŽBY NIKDE NESPATŘIL. BYLO TO NEZBYTNÉ PRO BEZPEČÍ VŠECH TĚCH ČLENŮ SENÁTORSKÉHO STAVU, BA SNAD I CÍSAŘE. JÁ BYCH SE SICE O NĚ TOLIK NEBÁL, ALE JE PRAVDOU, ŽE NEMOHLI PŘECI VELITELÉ ŘÍMSKÝCH LEGIÍ GERMÁNSKÉ NÁČELNÍKY V CHABĚ OPEVNĚNÉM STANOVÉM TÁBOŘE PŘIJÍMAT.

BRATŘI

PODLE DNES ZNÁMÉ LINIE HRADEB O DÉLCE 2,6 KM LZE ROZSAH BÁZE NA HRADISKU ODHADOVAT NA PLOCHU VĚTŠÍ NEŽ 32 HEKTARŮ. HRADBY TVOŘIL MOHUTNÝ 3-4 M VYSOKÝ VAL, NAVRŠENÝ Z HLÍNY VYTĚŽENÉ PŘI KOPÁNÍ PŘÍKOPŮ, A OBLOŽENÝ Z OBOU STRAN ZDÍ Z NEPÁLENÝCH CIHEL (VEPŘOVIC). NA VNĚJŠÍ STRANĚ VALU SE NACHÁZELY AŽ 3 M HLUBOKÉ HROTITÉ PŘÍKOPY. JEJICH POČET SE NA JEDNOTLIVÝCH ÚSECÍCH FORTIFIKACE LIŠIL: V CELÉM JIŽNÍM OBLOUKU OPEVNĚNÍ BYLY ZJIŠTĚNY DVA PARALELNĚ VEDENÉ PŘÍKOPY, V ÚSEKU O NĚCO KRATŠÍM SE DOKONCE PŘED VALOVÝM NÁSPEM NACHÁZELY V PRAVIDELNÝCH ROZESTUPECH 3 PŘÍKOPY.

ŘEZ HLINĚNÝM VALEM NA SEVEROVÝCHODNÍ STRANĚ HRADISKA

DVOJITÁ LINIE PŘÍKOPŮ NA JIŽNÍ STRANĚ HRADISKA

ŘEZ VNITŘNÍM PŘÍKOPEM NA JIŽNÍ STRANĚ HRADISKA

BRONZOVÁ SPONA

SOUČÁSTÍ OPEVNĚNÍ BYLY TAKÉ JEDNODUCHÉ DŘEVĚNÉ POZOROVACÍ VĚŽE ČTVERCOVÉHO PŮDORYSU, ZAPUŠTĚNÉ DO VALOVÉHO NÁSPU. DOPOSUD SE PODAŘILO ODKRÝT DVĚ BRÁNY DO AREÁLU. SKRZE TU, KTERÁ SE NACHÁZELA NA SEVEROVÝCHODNÍ STRANĚ NAD DNES JIŽ ZANIKLÝM ŘIČNÍM RAMENEM, SE ZŘEJMĚ VCHÁZELO OD PŘEDPOKLÁDANÉHO PŘÍSTAVU ČI MOLA. TUDY MOHLY PROUDIT DO TÁBORA PO PRÁMECH DOPRAVOVANÉ ZÁSoby POTRAVIN, PÍCE A STAVEBNÍHO MATERIÁLU, KTERÉ ŘÍMANÉ PŘIVÁŽELI S SEBOU Z ŘÍŠSKÉHO ÚZEMÍ.

LETECKÉ FOTO DVOJITÉ LINIE PŘÍKOPŮ NA JIŽNÍ STRANĚ HRADISKA A PŮDORYS DŘEVĚNÉ VĚŽE

PŮDORYS A REKONSTRUKCE BRÁNY NA SEVEROVÝCHODNÍ STRANĚ HRADISKA

STAVEBNÍ HŘEBÍKY, BRONZOVÁ EMAILEM ZDOBENÁ SPONA A KOVÁNÍ OPASKU Z HRADISKA

TU KOUPEL VE VYHŘÁTÉ LÁZNI

KAM OBČAS DOVOLENO BYLO MI
CHODIT, MILOVAL JSEM NADE VŠE.
NĚKTEŘÍ OTRLÍ VOJÁCI SE JEN
V BLÍZKÉ ŘECE KOUPALI, JÁ VŠAK
RADĚJI TĚLESNOV HYGIENU
PROVÁDĚL TAK, JAK U NÁS DOMA
UVYKL JSEM. BYLO TO PŘÍJEMNÉ
ROZPTÝLENÍ TĚLA I DUŠE, A TAKÉ
MNOHO DŮLEŽITÝCH ŘEČÍ VEDLO SE
TV. JEDNOU NAD RÁNEM ZAHLÉDL
JSEM ZDE I NAŠEHO CÍSAŘE. BYLO TO
JAKO VE SNV. POZDRAVIL MNE,
SNAD SE I USMÁL. JEŠTĚ NIKDY
NEMĚL JSEM JEJ TAK NABLÍZKV.
MOŽNÁ TO VŠAK BYL JEN SEN ...

VNITŘNÍ ZÁSTAVBA HRADISKA BYLA DOPOSUD ODKRYTA JEN
V OMEZENÉM ROZSAHU. OVŠEM JIŽ VÝZKUMY V LETECH 1926-1928
ODKRYLY V SEVEROZÁPADNÍ ČÁSTI NÁVRŠÍ MIMOŘÁDNÉ A DODNES
NA CELÉM ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY OJEDINĚLÉ POZŮSTATKY ANTICKÉ
ARCHITEKTURY. TEHDY OBJEVENÝ OKRSEK, TVOŘENÝ OBYTNÝM
DOMEM SE ČTYŘMI MÍSTNOSTMI A BUDOVOU LÁZNÍ, LZE SNAD
CHÁPAT JAKO NA VÁLEČNÉ POMĚRY DOSTI LUXUSNÍ UBYTOVACÍ
JEDNOTKU, JAKÝSI „HOTEL“ PRO NEJVYŠŠÍ PŘEDSTAVITELE ŘÍMSKÉHO
VOJSKA A SPRÁVY. DROBNÉ ROZMĚRY LÁZNÍ ODPOVÍDAJÍ SPÍŠE
SOUKROMÉMU CHARAKTERU VYUŽÍVÁNÍ. NECHYBĚLY V NICH
NEZBYTNÉ MÍSTNOSTI S BAZÉNEM SE STUDENOU I HORKOU KOUPELÍ.
OBJEV LÁZNÍ, VYUŽÍVANÝCH VĚTŠÍM POČTEM ŘADOVÝCH VOJÁKŮ,
LZE SNAD OČEKÁVAT OD BUDOUCÍCH VÝZKUMŮ HRADISKA.

FRAGMENTY MALOVANÝCH OMÍTEK

3D VYOBRAZENÍ CIHLY
S OTISKEM RAZIDLA CIHELNY
DESÁTÉ ŘÍMSKÉ LEGIE

ARCHIVNÍ FOTOGRAFIE Z DOBY VÝZKUMU
LÁZNÍ

TERÉNNÍ VÝZKUM A REKONSTRUKCE
PODPODLAŽNÍHO TOPENÍ

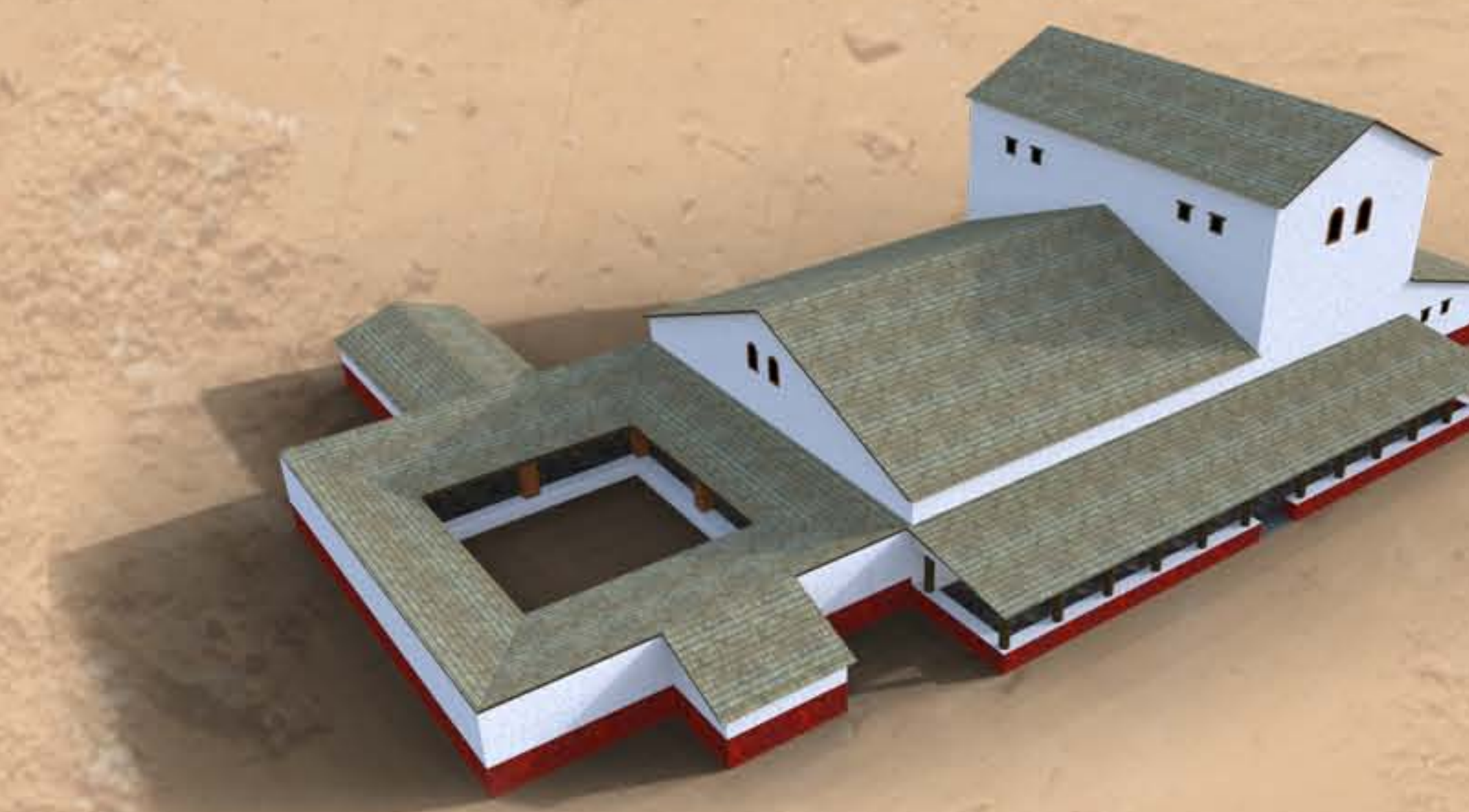

UKÁZKA KONSTRUKCE PODPODLAŽNÍHO TOPENÍ
A UŽITÝCH PÁLENÝCH STŘEŠNÍCH KRYTIN

PŮDORYS A VIZUALIZACE
OBYTNÉHO DOMU A LÁZNÍ

OBĚ BUDOVY BYLY VYBAVENY SYSTÉMEM PODPODLAŽNÍHO VYTÁPĚNÍ (TZV. HYPOCAUSTUM). KONSTRUKCE PODLAH
BYLA TVOŘENA PRAVIDELNĚ ROZMÍSTĚNÝMI CIHLOVÝMI PILÍRKY O VÝŠCE 30 CM. TY NESLY VĚTŠÍ KRYCÍ CIHLY, NA
NICHŽ BYLA POLOŽENA 10 CM SILNÁ LITÁ MALTOVÁ PODLAHA. DO TAKTO VYTVOŘENÉHO DUTÉHO PROSTORU POD
PODLAHOU PROUDIL HORKÝ VZDUCH VYHŘÍVACÍM KANÁLEM Z TOPENIŠTĚ, UMÍSTĚNÝCH MIMO BUDOVY.
CÍRKULACI A ROZVOD TEPLA PO STĚNÁCH A ODVOD KOUŘE ZAJIŠŤOVALO OBLOŽENÍ ZDÍ DUTÝMI CIHLAMI.
PŮVODNĚ ZŘEJMĚ DŘEVO-HLINITÉ OBVODOVÉ ZDI SE BOHUŽEL JIŽ NEZACHOVALY. PODLE SVĚDECTVÍ NÁLEZŮ BYLY
NĚKTERÉ STĚNY MÍSTNOSTÍ ZDOBENY HLADKOU ŠTUKOVOU OMÍTKOU, NA JEJÍMŽ SVĚTLÉM PODKLADĚ SE STŘÍDALA
VÝZDOBA PROVEDENÁ ČERVENOU, MODROU A ŽLUTOU BARVOU. JAKO STŘEŠNÍ KRYTINY SLOUŽILY PLOCHÉ PÁLENÉ
TAŠKY A PREJZY.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ STAVBA BYLA OBJEVENA NEDALEKO
BRÁNY U PŘEDPOKLÁDANÉHO PŘÍSTAVU. MIMOŘÁDNĚ
ROZMĚRNÁ DŘEVĚNÁ BUDOVA (44x20 M) BYLA
VYBAVENA PROSTORNÝM ÚSTŘEDNÍM PŘIJÍMACÍM
SÁLEM A VNITŘNÍM DVOREM OBKLOPENÝM
SLOUPOVÍM. SLOUŽILA JAKO HONOSNÁ OBYTNÁ
BUDOVA, MOŽNÁ PRO POTŘEBY DŮSTOJNÍKA,
OZNAČOVANÉHO JAKO PRAEFECTUS CASTRORUM. TEN
MĚL NA STAROSTI „ŘÍZENÍ“ CELÉHO TÁBORA, VELEL
LOGISTICE A ZÁSOBOVÁNÍ, DOZOROVAL ŘEMESLNÝ,
STAVEBNÍ, TECHNICKÝ A CIVILNÍ DOPROVOD VOJSKA.

ODKRYTÉ ZÁKLADY DŘEVĚNÉ BUDOVY
A JEJÍ REKONSTRUKCE

LÉPE MÍT V POŘÁDKU ZBROJ, NEŽ POZDĚJI BÝT V PÉČI LÉKAŘE.

NEJEDNOU JSEM PROTO VYUŽIL SLUŽEB TĚCH CIVILISTŮ, CO NÁM VÝSTROJ OPRAVOVALI. ZRUČNÍ BYLI BEZESPORU, ALE TAKY DRAŽÍ A VE VŠELIJKÉM OBCHODOVÁNÍ ZBĚHLÍ. JEDNOU DOKONCE ZLATOV MINCÍ PLATIL JSEM, ANIŽ BY MI VRACET MUSELI. OVŠEM DOLŮ K BRÁNĚ ZA TÁBOROVÝMI LÉKAŘI JSEM NERAD CHODÍVAL. NEMÁM RÁD NEMOCNICE, JSOU PLNÉ NÁŘKŮ. NAŠTĚSTÍ TAM MNOHO ČASU NEPOBYL JSEM. ZASTÁVÁM ROVNĚŽ NÁZOR, ŽE KAŽDODENNÍ CVIČENÍ VE ZBRANI JE PRO ZDRAVÍ VOJÁKŮ PROSPĚŠNĚJŠÍ NEŽ VŠICHNI LÉKAŘI SVĚTA.

NA JIHOVÝCHODNÍM TERASOVITĚ UPRAVENÉM SVAHU HRADISKA BYLY PROZKOUMÁNY MENŠÍ DOMKY DŘEVO-HLINITĚ KONSTRUKCE, VYSTAVĚNÉ BEZ UŽITÍ CIHEL ČI KAMENE. BYLY ZDOKUMENTOVÁNY POZŮSTATKY NEJMÉNĚ ŠESTI STAVEB OBDÉLNÍKOVÉHO PŮDORYSU O JEDNĚ MÍSTNOSTI. JEJICH NOSNÁ KONSTRUKCE BYLA TVOŘENA KŮLY V ROZÍCH A UPROSTŘED DELŠÍCH STRAN. NA VOLNÉM PROSTRANSTVÍ MEZI DOMY SE NALEZLY JEDNODUCHÉ KRUHOVÉ PECE A JEDNA VĚTŠÍ ODPADNÍ JÁMA NEPRAVIDELNÉHO PŮDORYSU. TATO ČÁST ZÁSTAVBY SLOUŽILA JAKO OKRSEK ŘEMESLNÍKŮ, SPECIALIZOVANÝCH PŘEDEVŠÍM NA OPRAVU A SNAD I JEDNODUCHOU VÝROBU VÝSTROJE A VÝZBROJE ŘÍMSKÝCH VOJÁKŮ. SVĚDČÍ O SKUTEČNOSTI, ŽE SE UVNITŘ OPEVNĚNÉHO AREÁLU POD OCHRANOU ARMÁDY NACHÁZELI V MENŠÍM POČTU I CIVILISTÉ, JEJICHŽ ŽIVOBYTÍ BYLO NA ZÁKÁZKÁCH VOJÁKŮ ZÁVISLÉ A DOPROVÁZELI JE TAKÉ V DOBĚ VÁLEČNÉHO TAŽENÍ NA NEPŘÁTELSKÉ ÚZEMÍ.

ČÁST OKRSKŮ DÍLEN V PRŮBĚHU VÝZKUMU

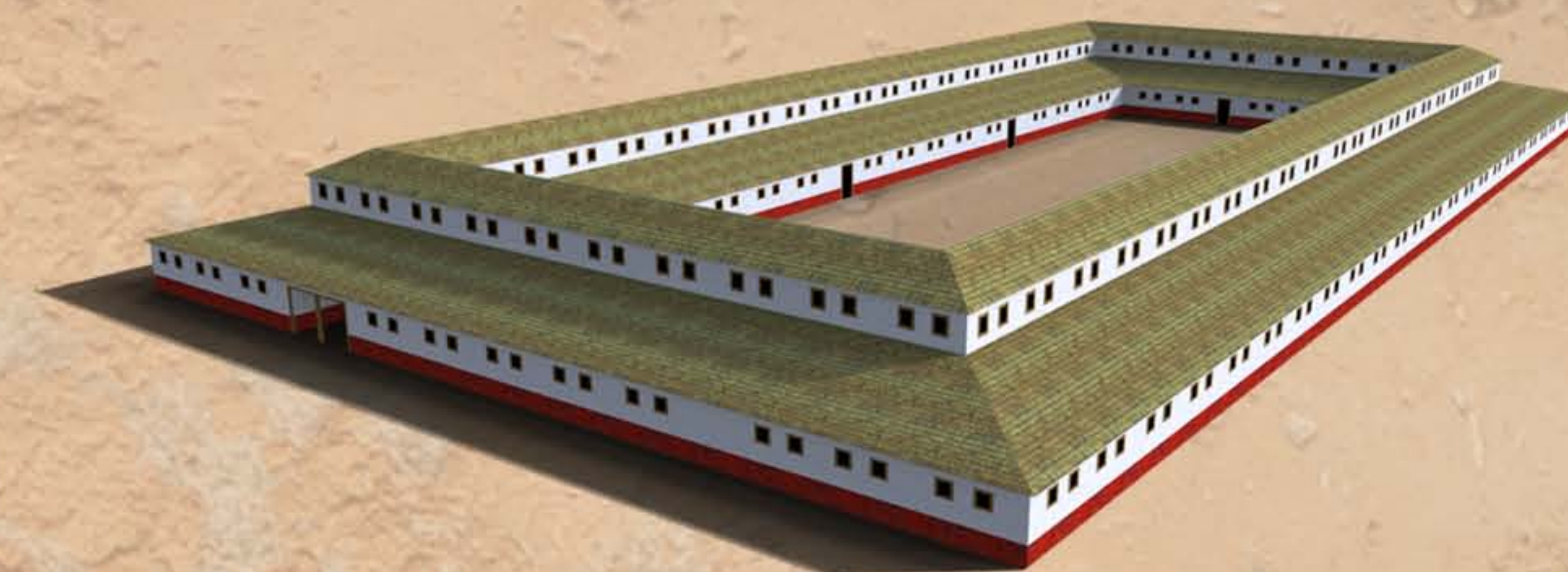

ZLATÁ MINCE CÍSAŘOVNY FAUSTINY NALEZENÁ V DÍLNÁCH

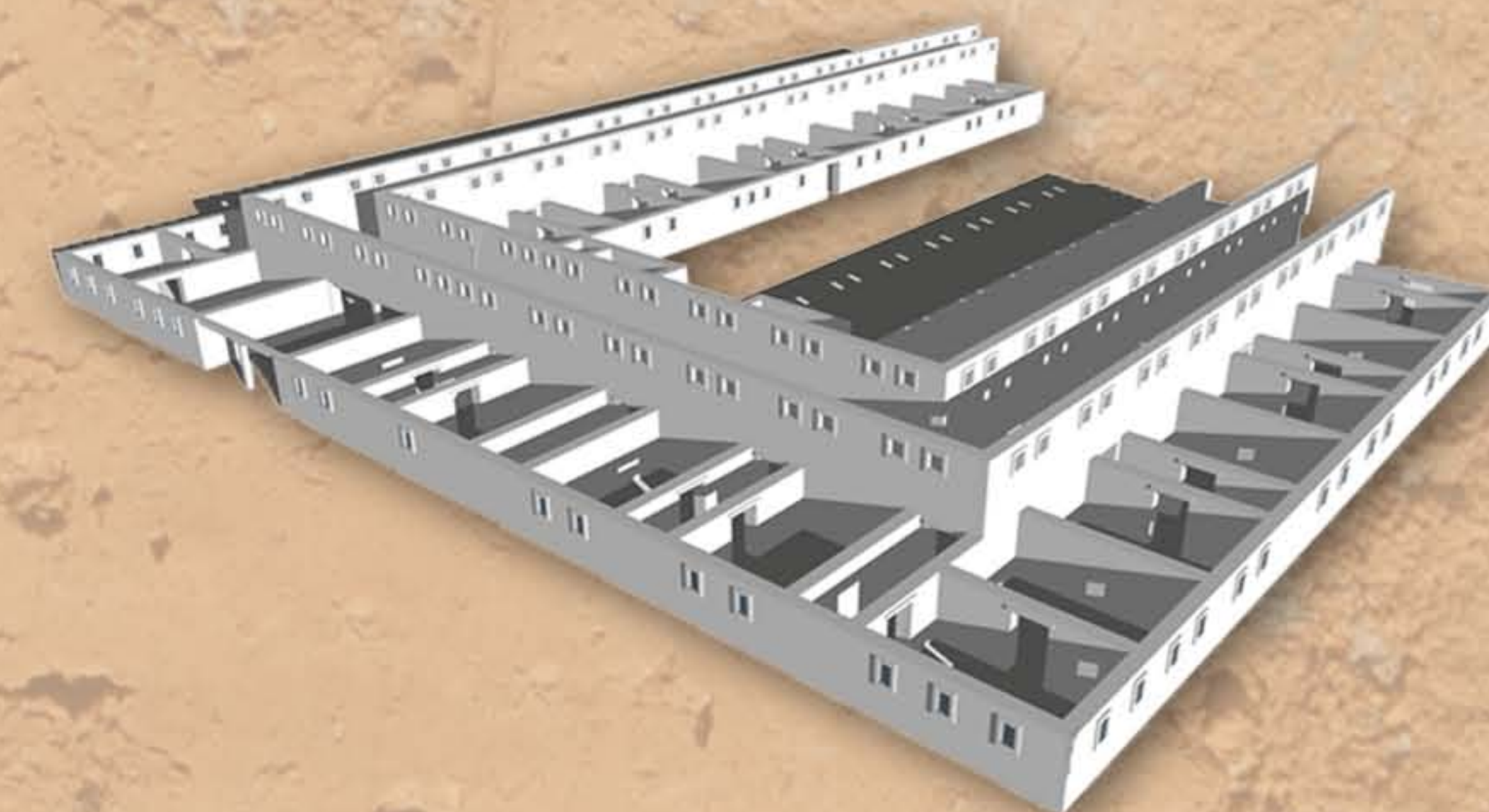

SOUBOR ŽELEZNÝCH PŘEDMĚTŮ NALEZENÝCH NA PODLAZE JEDNOHO DÍLENSKÉHO DOMU

SENZAČNÍM ARCHEOLOGICKÝM OBJEVEM, UČINĚNÝM V POSLEDNÍCH LETECH NA JIHOVÝCHODNÍM OKRAJI VNITŘNÍHO AREÁLU HRADISKA, JSOU ZÁKLADY ROZMĚRNÉ CELODŘEVĚNÉ STAVBY. BUDOVU, ČÁSTEČNĚ BOHUŽEL JIŽ MODERNÍMI ZÁSAHY POŠKOZENOU, ZAŘAZUJE JEJÍ TYPICKÝ PŮDORYS MEZI PŘÍKLADY ŘÍMSKÝCH VOJENSKÝCH NEMOCNIC (TZV. VALETUDINARIUM). PROZKOUMÁNY BYLY ČÁSTI DVOU DELŠÍCH STRAN O NEJVĚTŠÍ DOCHOVANÉ DÉLCE 58 M, V NICHŽ SE NACHÁZEJÍ DVĚ PARALELNÍ LINIE MÍSTNOSTÍ, ODDĚLENÉ 10 ŘÍMSKÝCH STOP (TEDY ZHRUBA 2,92 M) ŠIROKOU CHODBOU. NA OBOU STRANÁCH CHODBY SE PRAVIDELNĚ STŘÍDÁ VŽDY JEDNA ÚZKÁ, 1,3 M ŠIROKÁ CHODBA, LEMOVANÁ Z OBOU STRAN DVĚMA VĚTŠÍMI MÍSTNOSTMI O PLOŠE 15 M². V KRATŠÍ JIHOZÁPADNÍ STRANĚ VALETUDINARIA JE ROZLOŽENÍ MÍSTNOSTÍ ODLIŠNĚ. ZDE SE NACHÁZEL VSTUP DO NEJMÉNĚ 400 M² ROZLEHLÉHO VNITŘNÍHO DVORA. CELKOVÁ ROZLOHA PROZKOUMANÉ ČÁSTI VOJENSKÉ NEMOCNICE PŘEDSTAVUJE 1780 M². VALETUDINARIUM NA HRADISKU PŘEDSTAVUJE TYP STAVBY, KTERÝ SE OBJEVUJE JEN V NEJVĚTŠÍCH TÁBORECH NA ÚZEMÍ ŘÍMSKÉHO IMPÉRIA. OD BRITÁNIE AŽ PO SEVERNÍ AFRIKU A SÝRII JE JICH ZNÁMO ZHRUBA DESET. ZÁROVEŇ SE ZŘEJMĚ JEDNÁ O PLOŠNĚ NEJROZSÁHLEJŠÍ BUDOVU Z CELÉHO DLOUHÉHO OBDOBÍ PRAVĚKÉHO VÝVOJE NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY.

REKONSTRUKCE VZHLEDU POLNÍ NEMOCNICE

POHLED DO REKONSTRUOVANÉ VNITŘNÍ ČÁSTI POLNÍ NEMOCNICE

ODKRYTÉ ZÁKLADY VOJENSKÉ NEMOCNICE

ŽOLD VOJÁKA

JE ZÁRUKOU KVALITNÍ SLUŽBY. A MY JSME SI NA NAŠEHO CÍSAŘE V TOMTO OHLEDU STĚŽOVAT NEMOHLI. ŘÍKALO SE MEZI VOJÁKY, ŽE NA POČÁTKU VÁLKY DOKONCE SVŮJ OSOBNÍ MAJETEK V ŘÍMĚ VYDRAŽIT NECHAL, JEN ABY MOHL PRAVIDELNÝ ŽOLD V HODNOTNÉM KOVV VYPLÁCET. JSEM RÁD, ŽE BOHOVÉ MNE TU VÝPRUVU PŘEŽÍT NECHALI, A ŽE SI MOHV NA STARÁ KOLENA UŽÍT ODMĚN, JICHŽ SE MI ZA PÍLI A ODDANOST DOSTALO.

...BARA V 71

OLEJOVÁ LAMPA

BRONZOVÁ SPONA

SKLENĚNÉ HRACÍ KAMENY

PSACÍ NÁČINÍ (STILUS)

MÍSA TERRA SIGILLATA

BRONZOVÉ, STŘÍBRNÉ A ZLATÉ MINCE

MEZI ATRAKTIVNÍ NÁLEZY Z HRADISKA BEZESPORU PATŘÍ DESÍTKY ŘÍMSKÝCH MINCÍ, BRONZOVÝCH, STŘÍBRNÝCH I ZLATÝCH. PROTOŽE JE NA NICH ČASTO VYOBRAZEN CÍSAŘ, KTERÝ JE NECHAL RAZIT, JSOU TAKÉ OPOROU PŘI ČASOVÉM ZAŘAZENÍ NALEZIŠTĚ. SOUBOR MINCÍ ČÍTÁ TĚMĚŘ 200 KUSŮ, PŘIČEMŽ V NEJVĚTŠÍM POČTU JSOU ZASTOUPENY NEJMLADŠÍ RAŽBY CÍSAŘE MARCA AURELIA, JEHO SPOLUVLADAŘE COMMODA A JEJICH MANŽELEK. NEMÉNĚ SPEKTAKULÁRNÍ A PRO DATOVÁNÍ PŘÍNOSNÉ JSOU I FRAGMENTY ČI CELÉ NÁDOBY TZV. KERAMIKY TERRA SIGILLATA. TENTO „ŘÍMSKÝ PORCELÁN“ PŘEDSTAVUJE MIMOŘÁDNĚ KVALITNÍ HRNČÍŘSKÉ ZBOŽÍ URČENÉ PRO STOLOVÁNÍ A BÝVÁ ČASTO ZDOBEN RELIÉFNÍMI VÝJEVY S MYTOLOGICKÝMI SCÉNAMI. NA HRADISKU SE NACHÁZEJÍ PŘEDEVŠÍM VÝROBKY Z MANUFAKTUR, PRACUJÍCÍCH V 2. POLOVINĚ 2. ST. N. L. VE STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ GALLII.

SCHRÁNKY NA PEČET

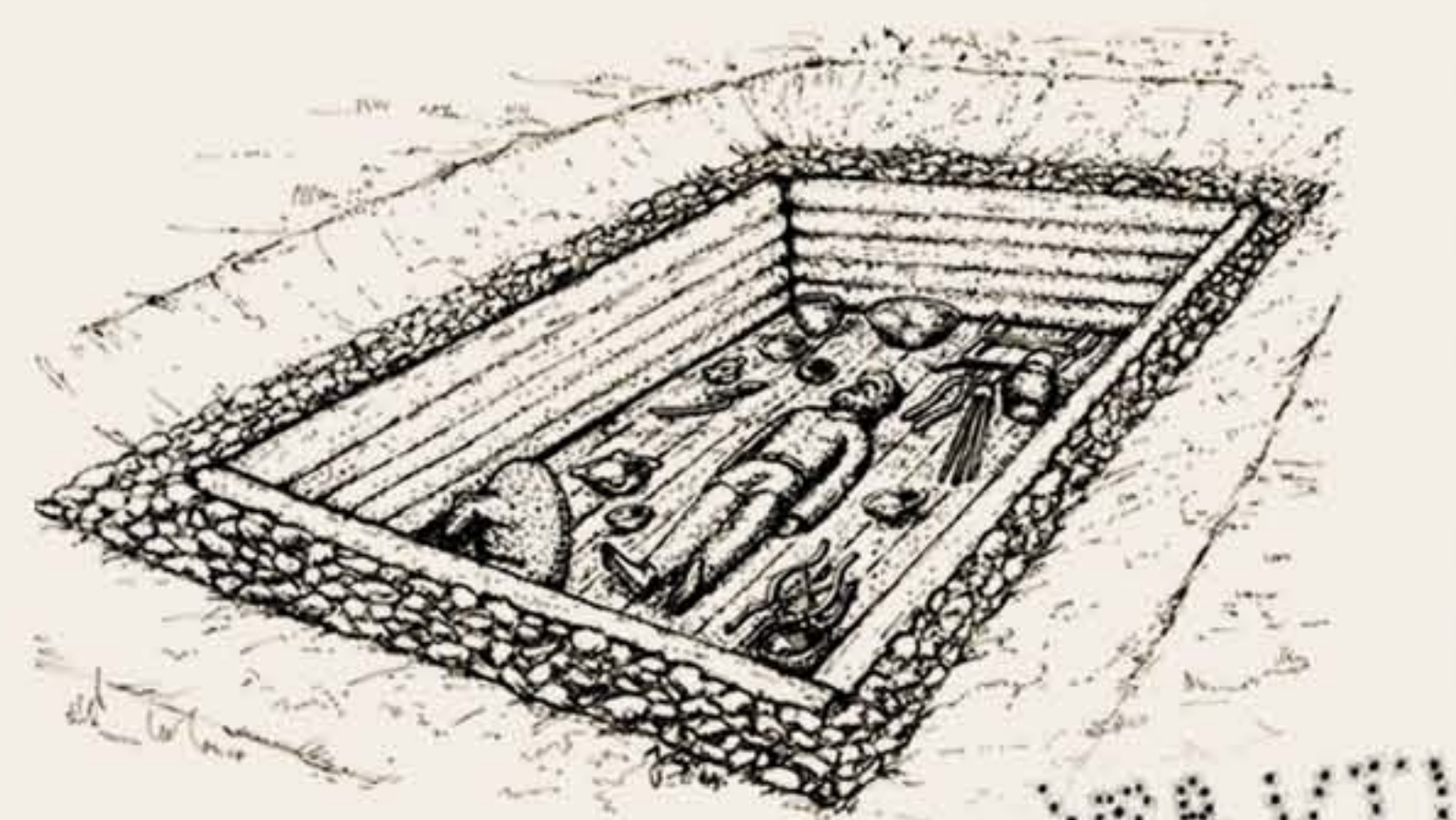
ŽELEZNÉ PRSTENY A POLODRAHOKAMY S RYTOU VÝZDOBOU (GEMMY)

NA ZÁKLADĚ VÝSLEDKŮ DLOUHOLETÝCH ARCHEOLOGICKÝCH VÝZKUMŮ LZE DNES KONSTATOVAT, ŽE NA HRADISKU U MUŠOVA SE NACHÁZELO NEJVÝZNAMNĚJŠÍ ŘÍMSKÉ OPEVNĚNÍ V OBDOBÍ MARKOMANSKÝCH VÁLEK NA BARBARSKÉ PŮDĚ. NEBYLO ZŘEJMĚ KONCIPOVÁNO JAKO BĚŽNÝ TÁBOR JEN PRO UBYTOVÁNÍ VOJENSKÝCH JEDNOTEK. POSKYTOVALO ROVNĚŽ ZÁZEMÍ PRO ÚSTŘEDNÍ „OKUPAČNÍ SPRÁVU“, PRO NEJVYŠŠÍ VELENÍ KOORDINUJÍCÍ VOJENSKÉ SBORY NA CELÉM MARKOMANSKÉM ÚZEMÍ, PRO LOGISTICKOU PODPORU (ŘEMESLNÉ DÍLNY, SKLADY ZÁSOB ATD.), PRO PĚČI O ZRANĚNÉ, A MOŽNÁ I PRO UBYTOVÁNÍ MIMOŘÁDNĚ VÝZNAMNÝCH OSOB, TŘEBA I Z NEJBLIŽŠÍHO OKRUHU CÍSAŘE MARCA AURELIA. V TOMTO SMYSLU V NĚM LZE SPATŘOVAT POČÁTEK CENTRA, KTERÉ SE MOHLO STÁT „HLAVNÍM MĚSTEM“ PLÁNOVANÉ PROVINCE MARKOMANNIA.

GERMÁNSKÝ KRÁL,

JEHOŽ JSME V DOBRÉM I ZLÉM
PODPOROVALI, BYL V NAŠEM TÁBOŘE
ČASTÝM HOSTEM. VŠAK TAKÉ DĚL SE
SVOU DRUŽINOU NA DOHLED OD
HRADEB. MYSLÍM, ŽE BARBAŘI JSOU
OD PŘÍRODY HRABIVÍ A TAKÉ ON
RÁD OD NAŠICH VELITELŮ DARY
DOSTÁVAL. A TO BYLO NĚJAKÉHO
BOHATSTVÍ! JIŽ JEN Z DOSLECHU
VÍM, ŽE PO JEHO SMRTI SE SMUTEČNÍ
OBŘAD V NEVÍDANOSTI PRO TENTO
KRAJ NESL A HROB JEHO BOHATÝMI
MILODARY PŘEPLNĚN BYL.

HLAVA GERMÁNA
Z BRONZOVÉ NÁDOBY
(KNÍŽECÍ HROB U MUŠOVA)

„MARKOMANI A KVÁDOVÉ SI UCHOVALI AŽ
DO DOBY, NA KTEROU SE JEŠTĚ PAMATUJEME,
KRÁLE DOMÁCÍHO PŮVODU ZE VZNEŠENÉHO
RODU MARBUDOVA A TUDROVA. DNES
SNÁŠEJÍ I CIZÍ. MOC A HODNOST KRÁLŮ SE
OPÍRÁ O SCHVÁLENÍ ŘÍMA. TU A TAM JIM
POMÁHÁME VOJENSKY, ČASTĚJI PENĚZI, A
JEJICH VÁŽNOST NENÍ PROTO MENŠÍ.“ TATO
SLOVA NAPSAL O GERMÁNSKÝCH
KMENOVÝCH VŮDCÍCH VE STŘEDNÍ EVROPĚ
ŘÍMSKÝ DĚJEPISCE TACITUS NA KONCI
1. STOLETÍ N. L. ŘÍMSKÁ ŘÍŠE SVÉ MOCENSKÉ
ZÁJMY PROSAZOVALA NA BARBARSKÉM ÚZEMÍ PŘEDEVŠÍM
POLITICKÝMI A EKONOMICKÝMI PROSTŘEDKY. SPŘÁTELENÍ
GERMÁNŠTÍ HODNOSTÁŘI SE RŮZNĚ PODÍLELI NA TRANZITNÍM
DÁLKOVÉM OBCHODU, DOSTÁVALI OD ŘÍMANŮ ČETNÉ DIPLOMATICKÉ
DARY A JEJICH DRUŽINY SE NĚKDY ÚČASTNILEY I BOJŮ PŘI
VNITROPOLITICKÝCH SPORECH V SAMOTNÉ ITÁLII. ŘÍM ZÁROVEŇ
ČASTO AKTIVNĚ ZASAHOOVAL DO ŘEŠENÍ VNITŘNÍCH ZÁLEŽITOSTÍ
GERMÁNSKÝCH KMENŮ, VČETNĚ OTÁZEK NÁSLEDNICTVÍ.

BRONZOVÁ LAMPA A SKLENĚNÉ LAHVE Z KNÍŽECÍHO HROBU U MUŠOVA

MILODARY V KNÍŽECÍM HROBU U MUŠOVA
V PRŮBĚHU VÝZKUMU

MIMOŘÁDNÝM ARCHEOLOGICKÝM SVĚDECTVÍM O Vlivu
ŘÍMSKÉ ŘÍŠE NA PROSTŘEDÍ MÍSTNÍ MARKOMANSKÉ ELITY JE
TZV. KNÍŽECÍ HROB U MUŠOVA, JENŽ BYL NALEZEN NA TERASE
NA SEVERNÍM BŘEHU DYJE NEDALEKO HRADISKA. PŘES
VYKRAZENÍ JEŠTĚ V DOBĚ ŘÍMSKÉ SE V NĚM DOCHOVALY
UKÁZKY UNIKÁTNÍHO BOHATSTVÍ, KTERÉ HO ČINÍ
NEJBOHATŠÍM GERMÁNSKÝM HROBEM Z 1. A 2. STOLETÍ N. L.
V EVROPĚ. NALEZLO SE V NĚM PŘES 200 VĚTŠINOU
LUXUSNÍCH PŘEDMĚTŮ GERMÁNSKÉHO I ŘÍMSKÉHO
PŮVODU, KTERÉ PROZRAZUJÍ, ŽE JEJICH MAJITELÉ BYLI SILNĚ
OVLIVNĚNÍ ŘÍMSKOU KULTUROU. V HROBOVÉ VÝBAVĚ LZE
DÍKY PŘÍTOMNOSTI NĚKTERÝCH JIŽ V 1. STOLETÍ
VYROBENÝCH PŘEDMĚTŮ SPATŘOVAT BOHATSTVÍ NABÝVANÉ
PO DELŠÍ DOBU. NEJMLADŠÍ NÁLEZY, NAPŘÍKLAD HONOSNÉ
OSTRUHY A KOVÁNÍ OPASKŮ, NAZNAČUJÍ, ŽE K ULOŽENÍ
POHŘBU DO ZEMĚ DOŠLO SNAD V PRŮBĚHU
MARKOMANSKÝCH VÁLEK. PODLE JEDNOHO Z MOŽNÝCH
VÝKLADŮ BYL ZDE POCHOVÁN KMENOVÝ NÁČELNÍK (SNAD
I S DALŠÍMI RODINNÝMI PŘÍSLUŠNÍKY), KTERÝ BYL
PŘEDSTAVITELEM ŘÍŠI PŘÍZNIVĚ NAKLONĚNÉ MÍSTNÍ ELITY A
ZA SVOU LOAJALITU BYL ŘÍMSKÝMI OKUPANTY BOHATĚ
ODMĚŇOVÁN.

GERMÁNSKÁ SPONA, KOSTROVÉ A ŽÁROVÉ HROBY
NA GERMÁNSKÉM POHŘEBÍŠTI V MIKULOVĚ

GERMÁNSKÉ OSTRUHY
Z KNÍŽECÍHO HROBU
U MUŠOVA

HLAVA MAINADY Z BRONZOVÉ
NÁDOBY (KNÍŽECÍ HROB U MUŠOVA)

PŘEZKA A OZDOBY Z GERMÁNSKÉHO OPASKU (KNÍŽECÍ HROB U MUŠOVA)

ODEŠLI JSME NÁHLE

Z TOHO KRAJE V VÁPENCOVÝCH SKAL. NEČEKANĚ ROZKAZ K ODCHODU TÁBOREM SE NESL. VŠE, CO VYSTAVĚLI JSME ZDE, NECHALI STÁT. NEZBOŘILI NIC, JAK SPRÁVNĚ ČINIT SE MĚLO. TAKÉ MNOHO NAŠICH POTŘEB NECHALI TAM LEŽET. SNAD CHTĚLI JSME SE JEŠTĚ VRACET... SNAD HLÍDAT TO TV ZA NÁS MĚLI NAŠI MÍSTNÍ SPOJENCI... NEVÍM.

...BRATŘI

FRAGMENT RUKOJETI MEČE (PASOHLÁVKY)

GERMÁNSKÁ POLOZEMNICE NA HRADISKU

MARKOMANSKÉ VÁLKY PŘEDSTAVUJÍ PŘEDĚL V ŘÍMSKO-BARBARSKÝCH VZTAZÍCH. ŘÍMSKÁ VOJSKA SICE HLUBOKO PRONIKLA DO BARBARSKÉHO ÚZEMÍ, OVŠEM OKUPACI MARKOMANSKÉHO TERITORIA V TRVALÉ ODSTRANĚNÍ PŘÍČIN SPORŮ A PŘÍPADNOU EXPANZI NEDOKÁZALA PROMĚNIT. PODMÍNKY TZV. COMMODOVA MÍRU Z ROKU 180 N. L. POČÍTALY S URČITÝM OMEZENÍM SAMOSTATNOSTI JEDNOTLIVÝCH KMENŮ A SE ZÁSAHEM DO JEJICH VNITŘNÍCH ZÁLEŽITOSTÍ (NAPŘ. KAŽDOROČNÍ PŘEDÁVÁNÍ URČITÉHO POČTU BOJOVNÍKŮ A MNOŽSTVÍ OBILÍ ŘÍMANŮM, FORMÁLNÍ DOZOR NAD KMENOVÝMI SHROMÁŽDĚNÍMI, OMEZENÍ PŘÍSTUPU GERMÁNŮ NA PROVINCIALNÍ PŮDU ATD.). ZÁROVEŇ BYLY STAŽENY VŠECHNY VOJENSKÉ JEDNOTKY Z BARBARSKÉHO ÚZEMÍ. PLATNOST MÍROVÝCH DOHOD TUDÍŽ MOHLA BÝT JEN KRÁTKODOBÁ A SNAD ZČÁSTI NEDOŠLO ANI K JEJICH NAPLNĚNÍ.

ODLÉVACÍ FORMY A FRAGMENT ŘÍMSKÉ CÍHLY ZE SLÉVAČSKÉ DÍLNY (PASOHLÁVKY)

KOVÁNÍ OPASKU (PASOHLÁVKY)

SLÉVAČSKÁ DÍLNA NA SÍDLIŠTI V PASOHLÁVKÁCH

POLOZEMNICE NA SÍDLIŠTI V PASOHLÁVKÁCH A SOUBOR V NÍ NALEZENÝCH ŽELEZNÝCH KOVÁNÍ ŘÍMSKÉHO VOZU

GERMÁNSKÁ SPONA (PASOHLÁVKY)

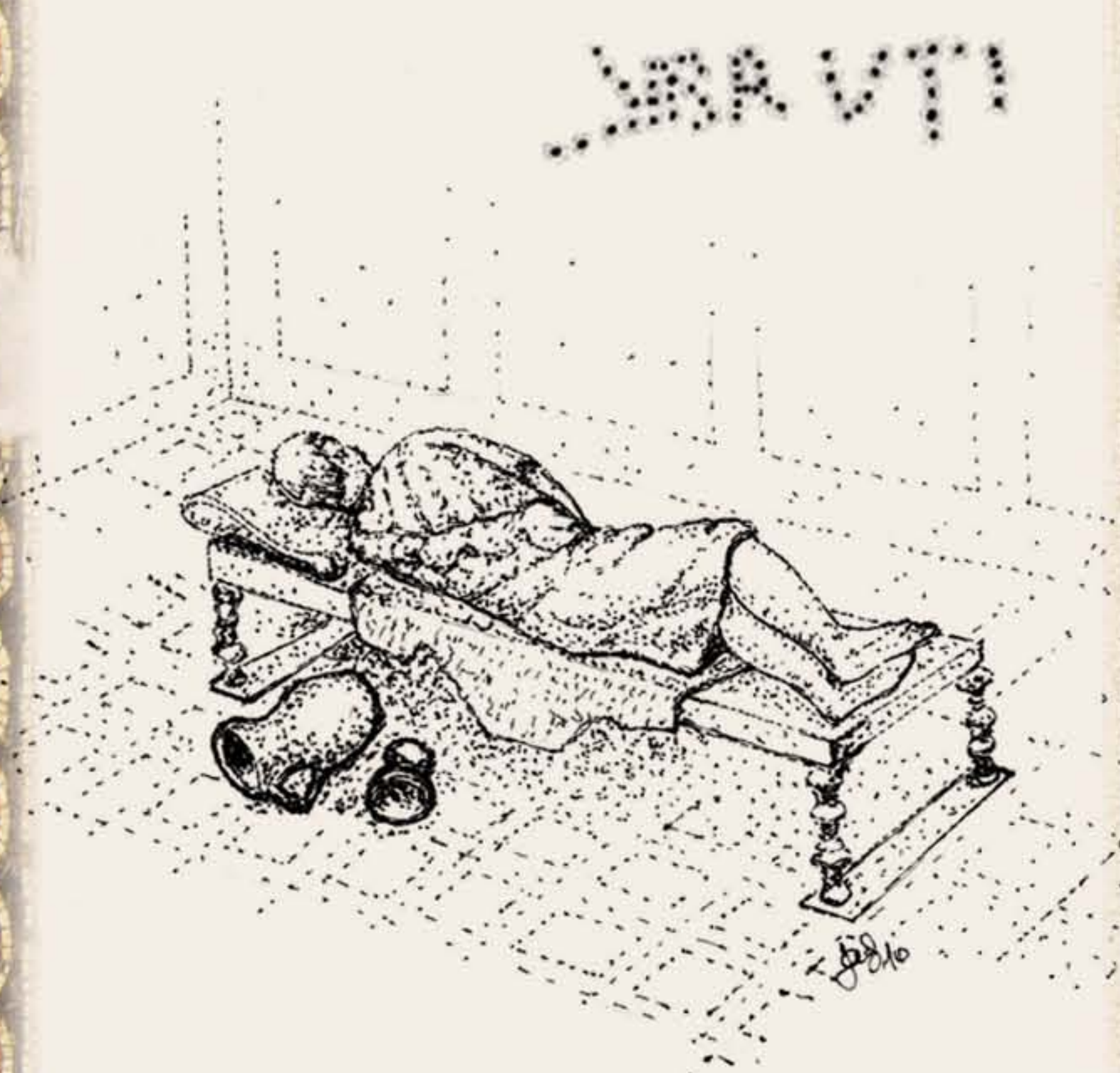
OPUŠTĚNÁ ÚSTŘEDNÍ BÁZE NA HRADISKU U MUŠOVA SE STALA ZÁHY KOŘISTÍ GERMÁNŮ. VYVÝŠENÁ POLOHA JIM SICE K TRVALÉMU BYDLENÍ NEVYHOVOVALA, PŘESTO ZDE NACHÁZELI ZNAČNÝ POČET ŘÍMANY ZANECHANÝCH UŽITEČNÝCH PŘEDMĚTŮ. ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY V JIHOZÁPADNÍM CÍPU NÁVRŠÍ OBJEVILY NA MÍSTĚ JIŽ NEFUNKČNÍHO VALU JEDNODUCHÉ GERMÁNSKÉ STAVBY, V NICHŽ NEJNÁPADNĚJŠÍMI JSOU NÁLEZY ŘÍMSKÝCH KOVOVÝCH PŘEDMĚTŮ A TAKÉ VOJENSKÝCH SANDÁLŮ. ZDÁ SE, ŽE ZDE BYLY SHROMAŽDOVÁNY PŘEDMĚTY, URČENÉ K DRUHOTNÉMU VYUŽÍVÁNÍ. NA VÝCHODNÍM OKRAJI PASOHLÁVEK NEDÁVNO OBJEVENÉ SÍDLIŠTĚ BYLO ZŘEJMĚ MÍSTEM, ODKUD TITO „PROSPEKTOŘI“ PŘÍCHÁZELI A KAM NASBÍRANÉ (A MOŽNÁ ZČÁSTI PŘÍMO OD ODCHÁZEJÍCÍCH ŘÍMANŮ ZÍSKANÉ) PŘEDMĚTY PŘEVÁŽELI. ZDE JE PAK MÍSTNÍ ŘEMESLNÍCI PŘETAVOVALI A VYRÁBĚLI Z NICH SPÍNADLA ŠATŮ A OZDOBY PODLE SVÉHO „GERMÁNSKÉHO“ VKUSU.

FRAGMENT ŠUPINOVÉHO PANCÍŘE (PASOHLÁVKY)

V TOM NENADÁLÉM ZMATKU,

MŮJ PANCÍŘ NECHAL JSEM TAM
LEŽET. BYL MI NEJMILEJŠÍ A NESL
JMÉNO MÉ I NAŠÍ SLAVNÉ LEGIE.
MOŽNÁ JEJ NĚKDO NAŠEL. MOŽNÁ
HNED A MOŽNÁ POZDĚJI... TŘEBA AŽ
ZA TISÍCE LET. KDOVÍ? JEN DOUFÁM,
ŽE NESKONČIL V RUKOU GERMÁNŮ,
JISTĚ BY JEJ HNED ROZTAVILI, JAK VE
ZVYKU MĚLI... TAK, MŮJ DŽBÁN JIŽ
PRÁZDNOTOU ZEJE. DOST VYPRÁ-
VĚNÍ BYLO, ÚNAVA MNE ZMÁHÁ.
TŘEBA ZAS PŘÍŠTĚ. POKUD MÁ PAMĚŤ
BUDE MI SLOUŽIT.
IN VINO VERITAS ŘÍKÁ SE, ALE...

NEJSTARŠÍ ZMÍNKY O SOUVISLOSTI HRADISKA U MUŠOVA S ŘÍMSKOU
ÉROU POCHÁZEJÍ JIŽ ZE 17. STOLETÍ. HISTORIK F. J. SCHWOY V 18.
STOLETÍ DOKONCE UVEDL, ŽE ZDE STÁLO ŘÍMSKÉ MĚSTO. TEPRVE
VŠAK V ROCE 1925 ZÍSKANÉ NÁLEZY PÁLENÝCH CIHEL S VÝROBNÍMI
ZNAČKAMI 10. ŘÍMSKÉ LEGIE SE STALY IMPULSEM K ZAHÁJENÍ
ODBOBNÉHO ZKOUMÁNÍ NALEZIŠTĚ. PRVNÍ SYSTEMATICKÝ VÝZKUM
ZDE PROVÁDĚL PRAŽSKÝ ARCHEOLOG NĚMECKÉ NÁRODNOSTI
ANTON GNIRS V LETECH 1926-1928 ZA PODPORY KANCELÁŘE
PREZIDENTA REPUBLIKY T. G. MASARYKA. TATO PUBLIKACE JE TAKÉ
VÝRAZEM UZNÁNÍ JEHO ZÁSLUH O POZNÁNÍ NAŠICH DĚJIN.

NÁVŠTĚVA T. G. MASARYKA NA VÝZKUMU A. GNIRSE

NOVODOBOU TRADICI ARCHEOLOGICKÝCH VÝZKUMŮ HRADISKA
ZALOŽIL V ROCE 1984 JAROSLAV TEJRAL, NEJVĚHLASNĚJŠÍ BADATEL
DOBY ŘÍMSKÉ U NÁS. JEHO TERÉNNÍ VÝZKUMY, PODPOŘENÉ PO ROCE
1989 CELOU ŘADOU VĚDECKÝCH GRANTOVÝCH PROJEKTŮ, PŘINESLY
PRŮLOM V POZNÁNÍ LOKALITY RESP. V ROZPOZNÁNÍ JEJÍHO
CELOEVROPSKÉHO VÝZNAMU. DÍKY JEHO AKTIVITÁM SE STALO
ZKOUMÁNÍ ŘÍMSKÉHO VOJENSKÉHO ZÁSAHU NA NAŠEM ÚZEMÍ
JEDNÍM Z PILÍŘŮ ARCHEOLOGICKÉ VĚDY POSLEDNÍCH DVOU
DESETILETÍ (VŮDČÍ ROLI PŘI TOM TRADIČNĚ SEHRÁVÁ
ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČR BRNO, V. V. I.). BEZ
ZNALOSTI VÝSLEDKŮ JEHO VĚDECKÝCH AKTIVIT BY TATO PUBLIKACE
NIKDY NEMOHLA VZNIKOUT. PROTO JI TAKÉ JEJÍ AUTOŘI VNÍMAJÍ
JAKO SYMBOLICKÉ PODĚKOVÁNÍ A TRVALÉ PŘIPOMENUTÍ JEHO
DLOUHOLETÉHO PLODNÉHO VĚDECKÉHO ÚSILÍ.

J. TEJRAL

B. KOMORÓCZY A J. TEJRAL
NA VÝZKUMU HRADISKA

DO ZKOUMÁNÍ ATRAKTIVNÍ PROBLEMATIKY DOBY
ŘÍMSKÉ SE V MENŠÍ ČI VĚTŠÍ MÍŘE ZAPOJILI I DALŠÍ
BADATELÉ, MEZI NIMIŽ JE TŘEBA VZPOMENOUT
M. BÁLKA A O. ŠEDA, AUTORY ZÁCHRANNÉHO
VÝZKUMU NA ÚPATÍ HRADISKA, NÁLEZCE KNÍŽECÍHO
HROBU U MUŠOVA J. PEŠKU, DÁLE NAPŘ. J. BOUZKA,
P. ČERVÁKA, E. DROBERJARA, K. JÜTTNERA, J. MUSILA A
DALŠÍ.

VÝZKUM PASOHLÁVKY 2006

VÝZKUM HRADISKO 2007

VÝZKUM HRADISKO 2009

SOUČASNOST ARCHEOLOGICKÝCH
VÝZKUMŮ NA HRADISKU A V PASOHLÁVKÁCH

ARCHEOLOGICKÉ DĚDICTVÍ JE MAJETKEM VŠECH OBYVATEL ČR, JE
SOUČÁSTÍ EVROPSKÝCH KULTURNÍCH HODNOT, A JEHO OCHRANA
NEMŮŽE BÝT JEN PRACÍ A ZÁLIBOU NĚKOLIKA ODBORNÍKŮ. SNAD TAKÉ
TATO PUBLIKACE PŘÍSPĚJE K TOMU, ABY OBYVATELÉ, OFICIÁLNÍ
PŘEDSTAVITELÉ I NÁVŠTĚVNÍCI TOHOTO KRÁSNÉHO REGIONU SAMI
POCÍTLI POTŘEBU AKTIVNĚ CHRÁNIT A ZHODNOCOVAT TOTO
BOHATSTVÍ VE PROSPĚCH VŠECH. LZE JEN DOUFAT, ŽE STÁLE VÍCE LIDÍ
POCHOPÍ, ŽE NIČENÍ ARCHEOLOGICKÝCH PAMÁTEK – AŽ JIŽ STAVEBNÍ
ČINNOSTI BEZ PŘEDCHOZÍ ODBORNÉ ZÁCHRANY NEBO HLEDAČSTVÍM
A SBĚRATELSTVÍM PRO OBCHODNÍ ČI RYZE SOUKROMÉ ZÁJMY –
OCHUZUJE ČI PŘÍMO OKRÁDÁ NÁS VŠECHNY VČETNĚ DALŠÍCH
GENERACÍ A VE SVĚM DŮSLEDKU ČINÍ I JEJICH DOMOV
NENAPRAVITELNĚ CHUDŠÍM A BARBARŠTĚJŠÍM!

PRVNÍ ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY SE NA HRADISKU U MUŠOVA USKUTEČNILY JIŽ TÉMĚŘ PŘED STO LETY A ZA DOBU JEJICH TRVÁNÍ SE STALY PEVNOU SOUČÁSTÍ KULTURNÍHO ŽIVOTA JIŽNÍ MORAVY. V POSLEDNÍCH LETECH JE STÁLE VÍCE CITELNÁ POPTÁVKA PO TOM, ABY VÝSLEDKY ODBORNÉHO BĚDÁNÍ BYLY TAKÉ PRŮBĚŽNĚ A SROZUMITELNĚ SDĚLOVÁNY ŠIROKÉ VEŘEJNOSTI. NEJLÉPE TAK, ABY SE ATRAKTIVNÍ A HISTORICKY VÝZNAMNĚ ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY A NALEZIŠTĚ ORGANICKY ZAČLENILY DO STÁVAJÍCÍ KULTURNĚ ORIENTOVANÉ TURISTICKÉ INFRASTRUKTURY A STALY SE PŘÍPADNĚ I DNES AKTIVNÍM KRAJINOTVORNÝM PRVKEM.

ZDÁ SE, ŽE V PŘÍPADĚ ŘÍMSKÝCH PAMÁTEK V UŽŠÍM REGIONU HRADISKA U MUŠOVA NASTALA SYNERGIE ODBORNÉHO ZÁJMU O ZÁCHRANU A ZHODNOCENÍ ARCHEOLOGICKÝCH ARTEFAKTŮ A POPTÁVKY VEŘEJNOSTI PO VYPRÁVENÍ PŘÍBĚHŮ O JEJICH NOSITELÍCH. VÝSLEDKY DLOUHOLETÉ VÝZKUMNÉ ČINNOSTI NĚKOLIKA GENERACÍ MORAVSKÝCH ARCHEOLOGŮ, ŠIROKÁ ŠKÁLA DNES DOSTUPNÝCH PREZENTAČNÍCH FOREM A PŘIPRAVENOST VŠECH ZAINTERESOVANÝCH STRAN, VEDLY KE VZNIKU KONCEPTU, VE KTERÉM JE PŘI TVORBĚ LÁZEŇSKÉ ZÓNY V PASOHLÁVKÁCH ARCHEOLOGIE A SPECIÁLNĚ ARCHEOLOGIE ŘÍMANŮ A GERMÁNŮ PŘÍTOMNA NA KAŽDÉM KROKU. V PROSTORÁCH NEDALEKÉHO REGIONÁLNÍHO MUZEA MIKULOV BYLA ZA PODPORY JIHMORAVSKÉHO KRAJE VYTVOŘENA STÁLÁ VÝSTAVA, PREZENTUJÍCÍ JAKO JEDINÁ NA NAŠEM ÚZEMÍ MIMOŘÁDNOU KOLEKCI ORIGINÁLNÍCH NÁLEZŮ ŘÍMSKÉHO A GERMÁNSKÉHO PŮVODU Z ÚZEMÍ MUŠOVA, PASOHLÁVEK, MIKULOVA A ŘADY DALŠÍCH OBCÍ V KRAJI POD PÁLAVOU. V DOBĚ VZNIKU TĚTO PUBLIKACE SE DOKONČUJE V ATELIÉRU ING. ARCH. RADKA KVĚTA VE SPOLUPRÁCI S ARCHEOLOGICKÝM ÚSTAVEM AV ČR BRNO, V. V. I. FINÁLNÍ PROJEKTOVÁ PODOBA TEMATICKÉHO PARKU (ARCHEOPARKU) PŘÍMO V NEJVYŠŠÍCH PARTIÍCH HRADISKA. ŘÍMANÉ U MUŠOVA VYBUDOVALI PŘED 1.800 LETY PRVNÍ LÁZNĚ. JE PRÁVĚ SYMBOLICKÉ, ŽE NA TĚMŽE MÍSTĚ SE DNES RODÍ NĚCO, CO PŘÍMO NA TYPICKOU ŘÍMSKOU ZÁLIBU V LÁZEŇSTVÍ NAVAZUJE. GENIUS LOCI.

STÁLÁ EXPOZICE "ŘÍMANÉ A GERMÁNI V KRAJI POD PÁLAVOU" V REGIONÁLNÍM MUZEU MIKULOV, OCENĚNÁ CENOU GLORIA MUSAEALIS JAKO MUZEJNÍ VÝSTAVA ROKU 2007

DOPORUČENÁ LITERATURA K TÉMATU:

- M. BÁLEK/O. ŠEDO, PŘÍSPĚVEK K POZNÁNÍ KRÁTKODOBÝCH TÁBORŮ ŘÍMSKÉ ARMÁDY NA MORAVĚ. PAMÁTKY ARCHEOLOGICKÉ 59, 1998, STR. 159-184.
- D. CEJNKOVÁ/B. KOMORÓCZY/J. TEJRAL, ŘÍMANÉ A GERMÁNI. NEPŘÁTELÉ, RIVALOVÉ, SOUSEDÉ. BRNO 2003.
- B. KOMORÓCZY, ŘÍMSKÉ CIHLY NA HRADISKU U MUŠOVA. ZPRÁVY PAMÁTKOVÉ PÉČE 63, 2003/2, STR. 66-77.
- B. KOMORÓCZY, HRADISKO (BURGSTALL) U MUŠOVA VE SVĚTLE VÝZKUMŮ V LETECH 1994-2007. IN: E. DROBERJAR/B. KOMORÓCZY/D. VACHŮTOVÁ (EDD.), BARBARSKÁ SÍDLIŠTĚ. CHRONOLOGICKÉ, EKONOMICKÉ A HISTORICKÉ ASPEKTY JEJICH VÝVOJE VE SVĚTLE NOVÝCH ARCHEOLOGICKÝCH VÝZKUMŮ. BRNO 2008, STR. 391-438.
- J. PEŠKA A KOLEKTIV, KRÁLOVSKÁ HROBKA Z MUŠOVA. BARBAŘI A ŘÍMANÉ NAD STŘEDNÍM DUNAJEM V PRVNÍCH DVOU STOLETÍCH NOVÉHO LETOPOČTU. MIKULOV 1991.
- V. PODBORSKÝ A KOEKTIV, PRAVĚKÉ DĚJINY MORAVY. BRNO 1993.
- ŠEDO, O.: ARCHEOLOGIE A STOPY POBYTU ŘÍMSKÝCH VOJSK V PROSTORU MUŠOVA. IN: E. KORDIOVSKÝ (ED.), MUŠOV 1276-2000, STR. 183-205.
- J. TEJRAL, MUŠOV HRADISKO. IN: E. KORDIOVSKÝ (ED.), MUŠOV 1276-2000, STR. 143-182.

UKÁZKY VIZUALIZACE NÁVRHU ARCHEOPARKU NA HRADISKU

